

Aallonharjalle!

Retorinen analyysi Aalto-yliopiston muodostumisesta Opetusministeriön ja ylioppilaskuntien välisessä keskustelussa

Jaakko Saloniemi
Maisterintutkielma
Fonetiikka, puheviestinnän linja
Humanistinen tiedekunta
Helsingin yliopisto
marraskuu 2020

Tiedekunta/Osasto – Fakultet/Sektion – Faculty Humanistinen tiedekunta		
Tekijä – Författare – Author Jaakko Saloniemi		
Työn nimi – Arbetets titel – Title Aallonharjalle! Retorinen analyysi Aalto-yliopiston muodostumisesta Opetusministeriön ja ylioppilaskuntien välisessä keskustelussa		
Oppiaine – Läroämne – Subject Fonetiikka, puheviestinnän linja		
Työn laji – Arbetets art – Level maisterintutkielma	Aika – Datum – Month and year 2020	Sivumäärä– Sidoantal – Number of pages 53 + 2
Tiivistelmä – Referat – Abstract <p>Aalto-yliopiston perustaminen on ainutkertainen tapahtuma Suomen yliopistokentässä. Yliopisto aloitti toimintansa vuonna 2010 ensimmäisenä säätiömuotoisena yliopistona. Tämän työn tarkoituksena oli kuvata Teknillisen korkeakoulun, Helsingin kauppakorkeakoulun ja Taideteollisen korkeakoulun sekä niiden ylioppilaskuntien välistä keskustelua muodostumisesta Opetusministeriön kanssa aina säädekirjaa koskevaan keskusteluun saakka.</p> <p>Työssä aineistona käytettiin Opetusministeriön muistiota yhdistymisestä, säädekirjan luonnosta ja säädekirjan julkaisua. Kukin asiakirjoista viritti keskustelua, johon ylioppilaskunnat ottivat kantaa omilla tiedotteillaan tai puheillaan. Tutkimuksen kohteena oli siis kolme eri perustamisvaiheessa käytyä julkista keskustelua, joissa osapuolina olivat ylioppilaskunnat ja Opetusministeriö.</p> <p>Analyysimenetelmänä käytettiin retorisen analyysin mallia, jonka Karlberg ja Mral ovat esitelleet 1998. Tätä tutkimusta varten tätä perustaltaan neoklassista analyysimenetelmää muokattiin tekstien tutkimukseen sopivaksi. Analysoitavat osa-alueet olivat konteksti, dispositio, vaikuttamisen peruskeinot ja argumenttianalyysi.</p> <p>Tutkimuksessa todettiin, että yhdistymistä perusteltiin kansallisilla hyötynäkökohdilla ja uuden hallintomallin joustavuudella. Vastaavia uudistuksia oli tehty monissa Euroopan maissa. Säätiömalli helpottaa rahoituksen hankintaa ja tekee yliopistosta kilpailukykyisemmän.</p> <p>Ylioppilaskunnista TKY ja KY pitivät perustettavaa yliopistoa mahdollisuutena. Opiskelijoiden asema on kuitenkin turvattu ja hallintomallin tulee ottaa huomioon opiskelijoiden kannat. TOKYO kanta yhdistymiseen oli varautunut, koska yhdistymistä pidettiin heidän arvojen vastaisena.</p>		
Avainsanat – Nyckelord - Keywords retoriikka, neoklassinen retoriikka, retorinen analyysi, julkiset organisaatiot, Aalto -yliopisto		
Säilytyspaikka – Förvaringställe – Where deposited Helsingin yliopiston kirjasto		
Muita tietoja – Övriga uppgifter – Additional information		

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	TYÖN LÄHTÖKOHDAT	2
2.1	KEHITTÖMISKOHTEENA OPETUSMINISTERIÖN KÄRKIHANKKEET	2
2.2	YLIOPISTOJEN HALINNOLLINEN ASEMAN MUUTTUMINEN	3
2.3	RETORIIKAN PERINNE JA MÄÄRITELMÄT	4
2.4	RETORIikka JA ARGUMENTAATIOANALYYSI TUTKIMUSMENETELMINÄ.....	6
2.5	RETORIikka POLITIIKASSA	7
2.6	TYÖN KESKEISET TAUSTATEORIAT	9
3	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	14
3.1	TUTKIMUSONGELMA JA TUTKIMUSKYSYMYKSET.....	14
3.2	AINEISTO JA ANALYYSITAPA	14
3.3	OMA ANALYYSITYÖKALU.....	18
4	ANALYYSI JA TULOKSET	22
4.1	KESKUSTELU SUUNNITTELUYÖRYHMÄN MUISTIOSTA.....	22
4.1.1	Konteksti	22
4.1.2	Dispositiot.....	25
4.1.3	Retoriset vaikuttamiskeinot	26
4.1.4	Argumenttianalyysi.....	29
4.2	KESKUSTELU SÄÄDEKIRJAN LUONNOKSESTA.....	31
4.2.1	Konteksti	31
4.2.2	Dispositiot.....	33
4.2.3	Retoriset vaikuttamiskeinot	34
4.2.4	Argumenttianalyysi.....	36
4.3	KESKUSTELU SÄÄDEKIRJASTA.....	37
4.3.1	Konteksti	37
4.3.2	Dispositiot.....	39
4.3.3	Retoriset vaikuttamiskeinot	41
4.3.4	Argumenttianalyysi.....	44
5	PÄÄTÄNTÖ	45
5.1	JOHTOPÄÄTÖKSET	45
5.2	POHDINNAT	47
5.3	TUTKIMUKSEN ARVIOINTI.....	49
5.4	EHDOTUKSET JATKOTUTKIMUKSEKSI	50
	LÄHTEET	52

KÄYTETYT LYHENTEET

EK	Elinkeinoelämän keskusliitto
HSE	Helsingin kauppakorkeakoulu
KY	Helsingin kauppakorkeakoulun ylioppilaskunta
OPM	Opetusministeriö
SYL	Suomen ylioppilaskuntien liitto
TaiK	Taideteollinen korkeakoulu
TKK	Teknillinen korkeakoulu
TKY	Teknillisen korkeakoulun ylioppilaskunta
TEKES	Teknologian kehittämiskeskus
TOKYO	Taideteollisen korkeakoulun ylioppilaskunta

1 JOHDANTO

Opetusministeriö (OPM) aloitti vuonna 2006 maamme yliopistojen rakenteellisen kehittämisen. Tavoitteena oli yliopistojen hallinnollisen ja taloudellisen aseman uudistaminen kansainvälisten esimerkkien mukaisesti. Merkittävin näistä kehittämishankkeista oli nykyisen Aalto-yliopiston perustaminen. Uusi yliopisto muodostettiin Teknillisestä korkeakoulusta (TKK), Helsingin kauppakorkeakoulusta (HSE) ja Taideteollisesta korkeakoulusta (TaiK) ja se aloitti toimintansa vuonna 2010. Tarkoituksena oli perustaa tieteellisesti menestyvä yliopisto lisäämällä hallinnollista joustavuutta ja rikkomalla oppiainerajoja. Hallintomalliksi uudessa yliopistossa tuli säätiöyliopisto. Tämä malli oli uusi, joten se herätti huomattavaa keskustelua myös muiden yliopistojen hallinnollisesta asemasta.

Asiasta oli huomattavaa julkista keskustelua suunnitteluryhmän helmikuussa 2007 julkaisemasta raportista alkaen. Tähän keskusteluun osallistuivat muun muassa mainittujen yliopistojen hallitukset ja ylioppilaskunnat sekä Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) omilla tiedotteillaan. Tämän jälkeen virisi uusi keskustelu lausuntopyynnöstä koskien yliopiston säädekirjan luonnosta huhtikuussa 2008. Kaikkien osallistuvien korkeakoulujen ylioppilaskunnat ottivat osaa keskusteluun omilla virallisilla tiedotteillaan tai kannanotoillaan. Lopullinen säädekirja allekirjoitettiin kesäkuussa 2008 ja Aalto-yliopistoksi nimetty yliopisto aloitti toimintansa vuoden 2010 alussa.

Julkisessa keskustelussa OPM:n ja mukana olevien korkeakoulujen tavoitteena oli ottaa eri sidosryhmät mukaan keskusteluun uudesta yliopistosta. Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) oli vahvasti mukana edistämässä hanketta ja hankkimassa rahoitusta yliopistolle. Tätä kautta sen edustamat tahot halusivat päästä läheisempään yhteistyöhön yliopiston kanssa. Opiskelijoiden ja työntekijöiden taholta hanke kohosi julkisuudessa myös vastustusta tavoitteidensa ja ohjaustapansa takia.

Näissä keskusteluissa minua kiinnostavat retoriset keinot ja argumentit ylioppilaskuntien ja OPM:n välisessä uudistamiskeskustelussa. Hallinnollisia uudistuksia on

tutkittu muun muassa oikeustieteen, viestinnän, kielitieteen ja organisaatioteorian näkökulmasta. Retorinen analyysi osaltaan täydentää kuvaa vaikuttamisprosessista ja antaa taustoja esitetyille kannanotoille. Tutkielman teoreettisena viitekehyksenä on neoklassinen retorinen analyysi Karlbergin ja Mralin (1998) esittämässä muodossa.

2 TYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 KEHITTÖMISKOHTENA OPETUSMINISTERIÖN KÄRKIHANKKEET

Yhdistymistä koskevassa poliittisessa keskustelussa on kantavana teemana ollut maailmanluokan yliopiston luominen. Kansainväliset esikuvat ovat suuria ja menestyviä tiedeyliopistoja, joten oman maamme kehitys tarvitsee myös sellaisen. Maastamme puuttuu kansainvälisen luokan kärkiyliopisto (Vanttaja 2010, 105). Eri oppiaineitten välisellä synergialla toivotaan muodostuvan korkeatasoista uutta tutkimusta. Suuremman taloudellisen itsenäisyyden katsotaan myös mahdollistavan paremmat toimintaedellytykset.

Yliopiston rooli on muuttunut huomattavasti viime vuosikymmenien aikana. Tähän sisältyy Suomessa myös merkittävä yliopistollisen koulutuksen kehittäminen ja laajentaminen 1960-luvulla. Maassamme perustettiin ja suunniteltiin monia uusia yliopistoja. 1980-luvulle asti maassamme vaikutti humboldilainen yliopiston ihanne (Kankaanpää 2013, 20–21). Siinä tutkimus ja opetus ovat riippumattomia ja vapaita. Tuloksellisuus nousi pintaan yliopistojen ohjauksessa 1980-luvulla. Tälle ajalle on tyypillistä erilaiset tulosohjausmallit.

Nykymuotoisen Aalto-yliopiston idea tulee yllättävältä taholta: TaiK:n rehtori Yrjö Sotamaa ehdottaa tätä lukuvuoden avajaispuheessa vuonna 2005. Periaatteena tulisi olla uuden yliopiston luominen yhteistyössä eikä hallinnollisena tasona. Ehdotus saa heti hyvää palautetta Teknillisessä korkeakoulussa. (Vanttaja 2010, 109–111.)

Tällaisen kansainvälisen huippuyksikön idea ei kuitenkaan kasvanut suomalaisesta hallintoperinteestä. Sen juuret ovat uusliberalistisessa ajattelussa, joka on levinnyt 1970-luvulta ympäri maailmaa (Vanttaja 2010, 14). Tässä ideana on sääntelyn purkaminen ja julkisten laitosten vapaampi toiminta markkinataloudessa. Suomeen

nämä ideat tulivat OECD:n arviointien kautta. Meillä on annettu suuri painoarvo järjestön tekemille arvioille ja niissä menestyneet yliopistot ovat jo uudistaneet yliopistojärjestelmäänsä. Tässä yhteydessä tätä kehittämisperiaatetta nimitetään myös New Public Management (NPM) – ajatteluna. (Vanttaja 2010, 23.)

2.2 YLIOPISTOJEN HALLINNOLLINEN ASEMAN MUUTTUMINEN

Yliopistojen toimintaa, kuten muutakin valtionhallintoa, on perinteisesti ohjattu lainsäädännöllä. Jokaisesta valtion virastosta on säädetty lailla eli kyse on valtion normiohjauksesta. Viime vuosikymmeninä valtion hallintorakenteita on pyritty keventämään. Jatkuvana tavoitteena on toiminnan tehostaminen ja valtionhallinnon henkilöstömäärän pienentäminen. Hallinnon muutoksista ovat osuvasti kuvanneet Korpela ja Mäkitalo (2008, 16–17) seuraavasti:

Ketteryys ja edelläkävijäisyys ovat pienten kansakuntien menestystekijöitä. On kannatettavaa tavoitella maailman parasta innovaatioympäristöä, kuten hallitus sanoo ohjelmassaan. Innovaatiot on kyettävä hyödyntämään kaupallisesti ja yhteiskunnallisesti suomalaisille hyvinvointia tuottavalla tavalla. Tämä edellyttää hallinnolta rohkeutta verkottua, hyvää johtamista, nykyaikaisia työskentelyolosuhteita ja hyvää työilmapiiriä.

Uuden Aalto-yliopiston perustamisessa ei käytetty yksistään perinteistä normiohjausta, vaan myös taloudellista ohjausta. Tulevalle yliopistolle valtio lupasi kahta itse kerättyä euroa kohti kolme euroa valtion rahaa (Korpela & Mäkitalo 2008, 92). Tällä yhdistetyllä normi- ja resurssiohjauksella on tarkoitus parantaa yliopistojen tuottavuutta. Ensimmäisessä vaiheessa yliopistot keräsivät lahjoituksia vuoden 2010 loppuun. Valtio on maaliskuussa 2011 maksanut yliopistoille lupaamansa osan rahoituksesta.

Yliopistojen päätehtävänä on harjoittaa vapaata tutkimusta, antaa ylintä opetusta ja toimia yhteiskunnallisessa vuorovaikutuksessa. Aalto-yliopiston yhdeksi päätehtäväksi on tutkimuksen ja opetuksen rinnalle on nostettu innovaatiotoiminta. Yliopistojen innovaatiotoiminnalla tarkoitetaan tässä yhteydessä yliopistoissa tehdyn tutkimuksen ja osaamisen siirtoa yhteiskuntaan, erityisesti elinkeinoelämään. Korpelan ja Mäkitalon (2008) mukaan hyvinvoinnin perustana on tieto ja osaaminen. Pa-

nostukset kansantuotteesta tutkimukseen ovat kuitenkin jo nyt suuria. Tässä kaivattaisiin resurssien kohdentamista. Innovaatiot ovat rajapintailmiöitä ja kyse on vuorovaikutuksesta niiden tuottamisessa. (Korpela & Mäkitalo 2008, 198–199.)

Tässä työssä käsiteltävä keskustelu on osa lainvalmistelutoimintaan kuuluvaa lausunto- ja kuulemisvaihetta. Tämä vaihe on voi antaa merkittäviä uusia näkökulmia asiaan ja on osa demokraattista lainsäädäntöprosessia. Tosin vaikutusvaltaiset lausunnonantajat voivat ohjata lausunnoillaan liikaa tulevaa lakia (Tala, 2005, 106).

Yleensä lainsäädäntöprosessissa on kysymys hallinnon sisäisestä kehittämisestä. Itse lainsäädäntöprosessin tutkimus kuuluu oikeustieteen piiriin, mistä esimerkiksi Talan (2005) esitys asiasta. Prosessi ei kuitenkaan toimi ilman merkittäviä tietojärjestelmiä, joten tietojärjestelmätieteen puolella on tutkittu prosessissa tarvittavia tietojärjestelmiä (Lehtinen, Salminen & Huhtanen 2004). Prosessin tuloksena tulevat dokumentit (komiteamietinnöt ja hallituksen esitykset) ovat tutkimuksen kohteena harvinaisia. Julkisten tekstien tutkimus painottuu julkisissa palveluissa tuotettujen tekstien tutkimukseen ja hallinnon tiedotteiden tutkimukseen. Viraston ja kansalaisen välistä suhdetta on kielitieteellisestä näkökulmasta tutkinut Tiililä (2007). Kajasteen(1996) tutkimus koskee poliittisten ohjelmien retoriikka lingvistiseltä kannalta. Itse virallisdokumenttien tutkimus rajoittuu Vatulan (2008) lausuntoargumentaatiota koskevaan pro graduun.

2.3 RETORIIKAN PERINNE JA MÄÄRITELMÄT

Tunnetusti retoriikan juuret ovat Antiikin kreikassa. Tuohon aikaan retoriikkaa pidettiin vakuuttamisen tekniikkaa. Antiikissa sosiaalisesti orientoitunut päättelyn laji (Koistinen1998, 41). Tätä taitoa käytettiin erityisesti yhteisten asioiden hoitoon. Retoriikassa käytettiin erilaisia vaikuttamisen ja suostuttelun keinoja. Aristoteleelle retoriikka oli enne kaikkea taito: tarkoituksena oli voittaa vastustaja omalle puolelleen (Puro 2006, 31).

Retoriikka on muuntunut ja muuttanut muotoaan vuosisatojen aikana. Alkuperäisestä puhe-esityksen analyysistä näitä taitoja on laajennettu tekstien analysointiin. Yleisinä piirteinä eri määritelmille Jokinen (1999, 46) pitää argumenttien arviointia ja avoimuutta uusille tulkinnoille. Samaten hän pitää yleisösuhdetta, premissien

merkitystä ja suostuttelua keskeisinä ominaisuuksina. Ylipäätään retoriikan löytyminen kaikkialta ja sen kiinnostus kokonaisuuksiin on olennaista. Uuden retoriikan myötä mukaan tulee myös väitteiden tekeminen uskottaviksi ja niihin sitouttaminen on tullut mukaan retoriikan määritelmiin. (Jokinen 1999, 46–47.)

Vaikka retoriikka voidaan suppeimmillaan katsoa neuvoiksi puhujalle, vaikuttavan puhe-esityksen valmistamisena tai oikean tyylin löytämiseksi yleisölle, on se myös tutkimusmenetelmä. Monesti nämä arkisemmat retoriikan merkitykset ovat kuulijalle tutumpia ja siksi esitelen ne ennen paneutumista siihen tutkimusmenetelmänä.

Retoriikka on arkikielessä tapa käyttää suostuttelevaa kieltä: usein vielä ilman sisältöä. Käsitteellä retoriikka kuvataan usein vain sanotun ulkoista muotoa, korulauseita asian ympärillä tai totuuden kaunistelua. Toisaalta klassiseen retoriikkaan kuului sekä asia että muoto (Torkki 2006, 30–32). Meillä suomalaisilla on myös uskomus, että vain asia ratkaisee: osaahan nyt jokainen erottaa asian kaunopuheisuudesta. Osuvasti Torkki kuvaa retoriikkaa ajattelutapana, josta ”läheltä katsoen heijastuu koko universumi” (Torkki 2006, 35).

Retoriikka on vaikuttanut myös julkiseen puhumiseen ja koulujen oppisisältöihin. Amerikan Yhdysvalloissa koulujen opetussuunnitelmaan kuuluu perinteisesti julkisen puhumisen kurssi. Beebe&Beebe (2007, 14) korostavat omassa yhdysvaltalaisen perinteen mukaisessa oppikirjassaan retoriikan luonnetta tavoitteellisena toimintana. Julkisessa puhumisessa he korostavat myös yleisön huomioimista, kulttuurierojen tunnistamista ja puhetilanteen analysointia osana julkista puhumista (ibid. 16–17, 82). Kenties tärkein viittaus klassiseen retoriikkaan heillä on käsiteltäessä puhujan uskottavuutta. Tässä kirjoittajat viittaavat suoraan eetokseen puhujan tavoitellessa uskottavuutta. Heidän mukaansa uskottavuus koostuu pätevydestä, luotettavuudesta ja dynaamisuudesta, jonka ilmenemismuotona on karismaattisuus. (ibid. 405–406.) Nämä klassisesta retoriikasta johdetut periaatteet ovat edelleen julkisen puhumisen kulmakiviä. Ruotsalaisessa perinteessä retoriikka on myös katsottu olevan osa koulujen opetusta. Siellä retoriikalla on vahvimmat siteet äidinkielen opetukseen. Tältä pohjalta paikallinen äidinkielen opettajien liitto on julkaisut oppaan retoriikan opetuksesta, jossa kirjoittajina on Ruotsin tunnetuimpia alan

tutkijoita (Afzelius et. al. 2002). Tämä kuvaa retoriikan merkitystä äidinkielen opetuksen osana. Suomessa kouluopetuksessa ei ole suoranaisesti opeteta retoriikkaa, mutta vastaavat taidot ovat osa äidinkielen opetusta ja opettajien opintoja.

2.4 RETORIikka JA ARGUMENTAATIOANALYYSI TUTKIMUSMENETELMINÄ

Retoriikka on laadullisten tutkimusmenetelmien kirjossa osa diskurssianalyttistä viitekehystä (Jokinen et. al. 1993, 17–18). Tälle väljälle viitekehykselle on tyypillistä kielen merkitys luotaessa sosiaalisia todellisuuksia. Retoriikan lähtökohtana on jokin sosiaalinen tilanne, jossa teksti on syntynyt (Alasuutari 2011, 157). Lisäksi merkitykset oletetaan kontekstisidonnaisiksi ja rinnakkaisiksi. Kielellä on mahdollista saada aikaan myös seurauksia. Varsinkin uuden retoriikan tutkimuskohteena on puhujan vaikuttamiskeinot yleisöön. (Alasuutari 2011, 158.)

Tekstien korostuminen retorisen analyysin kohteena alkoi 1800 -luvulla kulttuurin muututtua yhä enemmän kirjalliseksi (Borchers 2006, 172). Uuden retoriikan myötä analyysin kohteeksi voidaan ottaa mikä tahansa teksti (Koistinen 1998, 41). Työn alussa olen viitannut neoklassiseen teoriaan. Tällä tarkoitan tarkemmin neoklassista retorista analyysia. Tämä oli ensimmäinen viestinnällisesti suuntautunut retorinen teoria. Foss (2004) väittää sen kehityksen alkaneen Amerikan Yhdysvalloissa vuonna 1925 julkaistusta Herbert A. Wichelnsin artikkelista. Tässä analyysissä keskitytään tekstin tai puheen vaikutuksiin, kun taas hänen kritisoimassaan retorisessa kirjallisuudentutkimuksessa päähuomio on teoksessa ja sen kauneudessa (Foss 2004, 25).

Tieteellisessä keskustelussa merkityksellisiä ovat argumentit ja niiden perustelut. Erityisesti käsitteellä *argumentti* on kaksi merkitystä: se tarkoittaa sekä perustelua että väitteen, perustelujen ja taustaoletusten *kokonaisuutta* (Kakkuri-Knuuttila & Halonen 1998, 63). Tämä erottelu tulee vahvasti vastaan myös tieteellisessä argumentoinnissa. Väitteen perusteluja analysoimalla ja suhteuttamalla ne taustaoletuksiin voidaan saada uutta tietoa (Kakkuri-Knuuttila & Halonen 1998, 73). Argumenttien analyysiä voidaan suorittaa monella tasolla. Tieteellisen tekstin argumenttien analyysi lähenee loogisen päättelyn malleja. Tästä esimerkkinä on klassinen syllogismi,

jota voidaan käyttää argumenttien loogiseen tarkastamiseen (Kakkuri-Knuuttila & Halonen 1998, 125).

Kakkuri-Knuuttilan (1998) ajattelussa argumentaatio on tärkeämpi analyysimenetelmä kuin retoriikka. Argumenttianalyysi on hänen mukaansa ensisijainen analyysimenetelmä, koska se pureutuu sisältöön ja retoriikka antaa siihen lisänäkökulmia. Retoriikan lisänäkökulmat koskevat vaikuttamista (psykologinen näkökulma), yleisösuhdetta (sosiaalinen näkökulma) ja tekstin kokonaisuutta (Kakkuri-Knuuttilan 1998, 223–238). Itse pidän retorista analyysiä tärkeämpänä, koska se sisältää argumenttien analyysin. Tämän tutkimuksen aineisto ei myöskään ole tieteellistä tekstiä. Niinpä katson retorisen analyysin sopivan paremmin käyttötekstien analysointiin.

Rajan retorisen analyysin ja argumenttianalyysin välillä on tulkinnanvarainen. Retorisessa analyysissä huomio kiinnitetään kokonaisuuteen: analysoinnin kohteena on tilanne ja erityisesti puheessa ollaan kiinnostuneita myös äänensävyä ja toistoista. Argumenttianalyysissä analyysin kohteena on useimmiten teksti. Siitä analysoidaan käytettyjä argumentteja ja niiden sudenkuoppia. Tässä selviää, miten järkevää on ollut puhujan päättely. (Ejvegård 2005, 95-96.) Itse olen päätenyt tässä tutkimuksessa retorisen analyysin käyttöön sen laajemman näkökulman takia. Poliittisten tekstien tutkimuksessa tärkeää on myös tilanne ja tekstissä käytettävät tehokeinot.

2.5 RETORIikka POLITIIKASSA

Antiikin Kreikassa puhetaito oli väline yhteisten asioiden hoitamiseen. Yhteisiin asioihin pyrittiin vaikuttamaan puheen keinoin: vakuuttavasti ja suostuttelevasti. Puhetaito oli keskeinen väline yhteisten asioiden hoitamisessa ja vaikuttamisessa laajalle yleisölle (Haapanen 1996, 23–24.) Tästä alkoi retoriikan ja politiikan yhteinen kehitys. Se on sitonut nämä käsitteet monipolvisesti toisiinsa. Side on säilynyt myös kulttuurin muuttuessa suullisesta kirjalliseksi. Niinpä retorisen analyysin kohteena ovat usein poliittiset tekstit. Tällaiset tekstit ovat usein suostuttelevia ja pyrkivät saamaan aikaan toimintaa (Hellspång 2001, 100). Oma tutkimukseni

kohde on politiikan pyrkimys muuttaa instituutioiden välisiä suhteita. Tässä näkökulmassa politiikka mielletään vallankäytöksi ja siinä analyysin kohteena ovat politiikan keinot (Heywood 2019, 9).

Politiikasta retoriikassa poliitikko pyrkii saamaan viestinsä perille omassa kohde-ryhmässään ja samalla vaikuttamaan käyttäytymiseen haluamallaan tavalla. Oivallisia välineitä tähän ovat retoriset keinot kuten toisto, metaforat ja loogiset argumentit. Viestillä on useinkin vain yksi sanoma. Siksi keskustelussa tulee usein vastaan pakko tehdä jotain: meillä ei ole muuta mahdollisuutta. Mieliapiteisiin vaikuttaminen ja epämiellyttävän tiedon piilottaminen ovat poliitikkojen käyttämiä menettelytapoja. Tähän samaan menevät tiedotusvälineet mukaan ja välillä toimittajat yrittävät löytää muutakin asiasta kirjoitettavaa. (McNair 1995, 26-27.)

Julkisista organisaatioista puhuttaessa olennaista on vallan käsite. Hakalan mukaan julkishallinnon viestintää tarkastella kolmesta eri näkökulmasta. Ensimmäkin valta on yhteiskunnan taloudellisella sektorilla. Toisin sanoen: toiset johtavat ja toiset tekevät työn. Toiseksi valta on käytännöissä ja rutiineissa. Sitä käytetään jokapäiväisessä toiminnassa. Kolmanneksi valta on suhde yksilöiden ja ryhmien välillä. Tämä voi olla suurempaa ja pienempää tilanteen mukaan. (Hakala 2000, 81-84.) Julkisen organisaationa OPM on merkittävä asema viestittäessä uudesta korkeakoulusta. Tässä roolissa se on myös merkittävä vallankäyttäjät. Suurella organisaatiolla on mahdollisuus tuottaa paljon informaatiota. Kun viestiä toistetaan suunnilleen samansisältöisenä, lisää se viestin konsonanssia. Tämä tarkoittaa taipumusta viestiä ilmiöstä samalla tavalla, mikä useinkin johtuu valmiiksi tehdyistä materiaaleista viestimiä varten.

Demokraattisessa yhteiskunnassa joukkotiedotuksen tehtävinä pidetään tiedottamista kansalaisille, sivistää kansaa esittämiensä asioiden tärkeydestä, luoda keskustelufoorumi julkisen mielipiteen muodostumiselle, antaa kriittistä julkisuutta hallitukselle ja poliittisille instituutioille sekä saada kannatusta poliittisille mielipiteille (McNair 1995, 21-22). Tässäkin keskustelussa tulee vastaan pakko tehdä jotain: meillä ei ole muuta mahdollisuutta. Mieliapiteisiin vaikuttaminen ja epämiellyttävän tiedon piilottaminen ovat poliitikkojen käyttämiä menettelytapoja. Tähän samaan

menevät tiedotusvälineet mukaan ja välillä toimittajat yrittävät löytää muutakin asiasta kirjoitettavaa (McNair 1995, 26-27).

Koistinen (1998) näkee, että ”retorisessa analyysitavassa korostuu luomiemme symbolisten muotojen neuvoteltavuus”. Talousjournalismin näkökulmasta voidaan muodostaa maailma, joka on rationaalinen ja arvot ovat annettuja. Tällöin ei ole olemassa kuin yksi totuus. Samalla tavalla vaikutukset ovat levinneet muuhunkin journalismiin eli kyseessä on journalismin ekonomisoituminen. Tällä tarkoitetaan ekonomisten argumenttien lisääntymistä muuallakin kuin taloudellisissa teksteissä ja talousjournalismin merkityksen kasvua. (Koistinen 1998, 58–59.) Tähän samaan kehitykseen liittyy yleisön huomioiminen. Taloustekstien ja oman tutkimuskohteeni teksteillä on yhteinen ongelma yleisön määrittelyssä. Tekstit ovat epäsymmetrisiä eli asioiden tärkeys ja ymmärrettävyys eivät kohtaa tekstissä (Koistinen 1998, 56). Näissä analysoimissani keskusteluissa Aalto-yliopiston perustamisesta nämä ekonomisoituneet argumentit ovat keskeisessä asemassa, vaikka kyse on koulutuspolitiikasta.

2.6 TYÖN KESKEISET TAUSTATEORIAM

Foss (2004, 26) on viitannut Wichelnsin (1925) käsitykseen neoklassisen retorisen analyysin sisällöstä:

A critic, he suggested, should deal with these elements: the speaker's personality, the public character of the speaker or the public's perception of the speaker, the audience, the major ideas presented in the speech, the motives to which the speaker appealed, the nature of the speaker's proofs, the speaker's judgment of human nature in the audience, the arrangement of the speech, the speaker's mode of expression, the speaker's method of speech preparation, the manner of delivery, and the effect of the discourse on the immediate audience and its long-term effects.

Tästä laajasta kohteiden luettelosta ei ollut neuvoa itse analyysiin, joten käyttäjät kääntyivät klassisen retoriikan puoleen. Tämä side korosti välittömän yleisökontaktin merkitystä (Foss 2004, 26.) Samasta keskustelusta alkoi yhdysvaltalainen retoriikan suuntaus puhetaidon opetukseen (Puro 2006, 102–103).

Tämä menetelmä saa myös kritiikkiä 1960-luvulla. Kritiikin kohteena oli taustalla oleva klassinen retoriikka: se ei ole analyysimenetelmä vaan ennemminkin koko-

elma neuvoja hyvän puheen rakentamiseksi. Toinen merkittävä kritiikki menetelmälle on suhtautuminen argumentointiin. Tätä menetelmää on arvosteltu rationaalista taipumuksesta, koska neoklassinen analyysi painottaa rationaalisia suostuttelun keinoja. Tässä analyysityökalussa ei kuitenkaan kielletä tunteiden vaikutusta suostutteluun. Lisäksi Ciceron puheen rakenteen mekaaninen käyttö on myös ollut kritiikin kohteena (Foss 2004, 27–28.) Mielestäni rationaalinen ennakoasenne ei huononna teoriaa, pikemminkin siitä on apua tekstien rationaalisuuden tulkinna. Tämän suuntauksen muokattavuus omiin tarpeisiin on sen etuja.

Käyttämäni neoklassinen analyysisuuntaus on monimuotoinen. Itse mallissa rohkaistaan muokkaamaan sitä omien tarpeiden mukaan. Itse käyttämäni Karlbergin ja Mralin (1998) malli on ruotsalainen tulkinta neoklassisesta teoriasta (Brigitte Mral, henkilökohtainen tiedonanto 26.3.2009).

Tässä tutkimuksessa katson poliittisen tekstin koskevaksi myös viranomaistekstejä. Virkakieltä analysoitaessa Hiidenmaa (2000, 39) katsoo ligvistisessä analyysissä niissä kohtaavan useat yhteisölliset toiminnat. Ne eivät ole yksin tiedonvälitystä vaan myös suostuttelua oman tulkinnan hyväksymiseen. Teksteissä on runsaasti viittauksia periaateohjelmiin ja lakeihin ynnä muita yhteyksiä toisiin asiakirjoihin (Hiidenmaa 2000, 39). Poliittisten ohjelmien abstrakti teksti jalostuu virkacielessä konkreettisemmaksi (Heikkinen 2000, 307). Niinpä oma tutkimuskohteeni on sidottu poliittisiin teksteihin, joten niiden analyysissä on luonnollista käyttää poliittisten tekstien analysointimenetelmiä.

Työn alussa on monesti viitattu neoklassiseen teoriaan. Tällä tarkoitan tarkemmin neoklassista retorista analyysia. Tämä oli ensimmäinen viestinnällisesti suuntautunut retorinen teoria. Sen kehitys on alkanut Amerikan yhdysvalloissa 1925 Herbert A. Wichelnsin artikkelista. Tässä analyysissä keskitytään tekstin tai puheen vaikutuksiin kun taas hänen kritisoihmissaan kirjallisuudentutkimuksessa päähuomio on teoksessa ja sen kauneudessa. (Foss 2004, 25–28.)

Wicheln (lähteessä Foss) kuvailimitäanalyysissä pitäisi olla.

A critic, he suggested, should deal with these elements: the speaker's personality, the public character of the speaker or the public's perception of the speaker, the audience, the major ideas presented in the speech, the motives to which the

speaker appealed, the nature of the speaker's proofs, the speaker's judgment of human nature in the audience, the arrangement of the speech, the speaker's mode of expression, the speaker's method of speech preparation, the manner of delivery, and the effect of the discourse on the immediate audience and its long-term effects. (Foss 2004, 26)

Niinpä siitä ei ollut neuvoa analyysiin, joten tämän käyttäjät kääntyivät usein klassisen retoriikan puoleen. Tämä menetelmä keskittyi puheen analysointiin, koska siinä painotettiin välitöntä yleisökontakti. Laajeneminen teksteihin tapahtui myöhemmin. (Foss 2004, 25–26.)

Tästä menetelmä saa myös kritiikkiä 1960-luvulla. Kritiikin kohteena oli taustalla oleva klassinen retoriikka: se ei ole analyysimenetelmä vaan ennemminkin kokonaisuus neuvoja hyvän puheen rakentamiseksi. Toinen merkittävä kritiikki menetelmälle on suhtautuminen argumentointiin. Tätä menetelmää on arvosteltu rationaalista taipumuksesta, koska neoklassinen analyysi painottaa rationaalisia suostuttelun keinoja. Tässä analyysityökalussa ei kuitenkaan kielletä tunteiden vaikutusta suostutteluun. Lisäksi luokittelun mekaaninen käyttö on kritiikin kohteena. Tämän menetelmän saama kritiikki on johtanut sen monipuolistumiseen ja retoristen menetelmien rikastumiseen. (Foss 2004, 27-28.)

Laadullisessa tutkimuksessa työkalun kehitys ja aineiston analyysi kulkevat lomittain. Tutkiessaan organisaation kirjeitä Lund (2004) on kehittänyt retorista teoriaa, mitä hän nimittää *retoriseksi genreanalyysiksi*. Hänen tutkimuksessaan kirjeessä viestintämuotona keskeistä on vastaanottajan ja kontekstin tarkempi määrittely sekä lähettäjän uskottavuus (ibid., 76,78,80). Tutkimuksessaan hän tuo esille retoriikan luonteen sekä deskriptiivisessä että normatiivisessa mielessä. Tämä sama dualismi on ollut retoriikassa jo antiikin ajoista lähtien. Lundin johtopäätöksenä tästä keskustelusta ja näistä kahdesta puolesta hän toteaa:

Det er min klare opfattelse, at det kan gøre det. Sat lidt på spidsen er konstruktivitet nærmest en forpligtelse for empiriske forskningsprojekter *med retorisk perspektiv*, og konstruktivitet har til alle tider været en del af retorikkens ærinde. (Lund 2004, 17)

Tässä lainauksessa oletan Lundin tarkoittavan konstruktivismilla sosiaalista konstruktivismia, koska hänen mielenkiintonsa kohdistuu erityisesti genreen eikä oppimiseen.

Lund (2004) keskittyy pääsääntöisesti kirjoittajan toimintaan ja sen ohjaamiseen. Vastaanottajan konteksti voi olla hyvin monitahoinen. Lundin (2004,78) mukaan:

Det gode organisationsbrev lever op til kontekstens krav – isærlig kravene fra modtagerens kontekst. Det betyder ikke, at afsenderens kontekst er uvæsentlig, den sætter mange aftryk i kommunikationen. --

Tämä kuvastaa vahvasti Lundin käsitystä kontekstin tärkeydestä. Vastaanottajan konteksti tulee tuntea hyvin, mutta tilanteen konteksti on vieläkin tärkeämpi. Vastaanottajan konteksti koostuu muun muassa odotuksista sekä historiallisesta ja kulttuurisesta kontekstista. (Lund 2004,78–79.)

Viestin lähettäjä toivoo haluamaansa toimintaa. Tämän edellytyksenä on lähettäjän uskottavuus. Tätä Lund kuvaa sekä retoriikan termillä *etos* että nykyaikaisemmalla termillä *imago*. Vastaanottajan kannalta etos on kaiken aikaa muuttumassa. Hänellä on myös tärkeä huomio eetoksen asemasta: suullisessa esityksessä sitä voidaan mukauttaa viestinnän kuluessa, mutta kirjalliseen esitykseen se tulee kirjoittaa sisään. (Lund 2004, 80-82,87.)

Tuloksena Lund (2004,70) on tiivistänyt oman analyysityökalunsa alla olevaan taulukkoon. Hänen työkalunsa painottuu enemmän toiminnan ympäristöön kuin konkreettiseen tekstiin. Tilanteen kuvaamisessa paneudutaan ensin tilanteen vaatimaan tekstin todelliseen tavoitteeseen (sosiaalinen motiivi). Tämä on tilannetajua, oikeanlaista reagoimista tilanteeseen. Lähettäjän asemaa tulee arvioida tyypilliseen genreen. Tekstin tyypillinen makrorakenne käsittelee tekstin juonta. Sen tavoitteena on selvittää mitä tekstillä tavoitellaan, puhutteleeko se. Vastaanottajan roolin analyysissä Lund viittaa suoraan Aristoteleen käsityksiin vastaanottajasta aseman tärkeydestä. Lähettäjän motiivi tulee esille hänen valitessaan genreä tähän tilanteeseen. Tilanteen merkitys tulee vastaan myös virallisissa asiayhteyksissä ja yleisessä genreodotuksessa.

Vastaavasti genren tyypillisessä muodossa ja yhteydenottomuodossa huomion tulee kiinnittää tilanteenmukaiseen käyttöön ja yhteisön vaatimuksiin. Lähettäjän ja vastaanottajan läsnäolo tekstissä kertoo kirjoittajan paneutumisen tilanteeseen. Tavallinen kieli mahdollistaa kirjoittajan tulemisen lähelle vastaanottajaa ja samalla tunteikkaan ilmaisun. Etääntyminen tilanteesta taas mahdollistaa kokonaisuuden

näkemisen ja ilmaisun tiivistämisen. Analyysin kannalta suullisella ja kirjallisella tekstillä ei ole suurta eroa. Lund kuvaakin hyvää kirjettä puolittain puheeksi. Puhe-
maiset ilmaisut ovat tyypillisiä konkreettiselle tekstille.

Taulukko 1. Retorisen genreanalyysin ulottuvuudet

Tilanne	
	tyypillinen sosiaalinen motiivi
	lähettäjän tyypillinen rooli
	tekstin tyypillinen makrorakenne
	vastaanottajan rooli
	lähettäjän motiivi valita tämä genre
	genren merkitys virallisessa asiayhteydessä
	yleinen genreodotus/-side
muoto	
	genren tyypillinen muoto
	genren tyypillinen yhteydenottomuoto
	lähettäjän ja vastaanottajan läsnäolo tekstissä
	suullisuus/kirjallisuus muodossa
tyypilliset ongelmat/mahdollisuudet	

Tämä retorinen genreanalyysi auttaa erityisesti Karlberin ja Mralin analyysin kontekstin ja disposition analysoimiseen. Retorinen genreanalyysi painottaa tyyliä vähemmän tekstien analysoinnissa. Siksi jätän sen omasta analyysimallistani pois ja painotan retorisen genreanalyysin analyysikohteita. Käyttämäni neoklassinen analyysisuuntaus on myös monimuotoinen. Itse mallissa rohkaistaan muokkaamaan sitä omien tarpeiden mukaan. Itse käyttämäni Karlbergin ja Mralin (1998) malli on ruotsalainen tulkinta neoklassisesta teoriasta (henkilökohtainen tiedonanto B. Mral 26.3.2009).

Mielestäni tämä Lundin malli auttaa jäsentämään tekstin analysointia retorisesta näkökulmasta. Puhe ja teksti eivät ole kaukana toisistaan. Tässä Lund on siis tutkinut tekstilajina kirjeitä. Omassa työssäni dokumentit ovat raportteja ja tiedotteita, joten tässä vaihdetaan vain tekstilajia. Mallina Karlbergin ja Mralin malli pohjautuu samaan perinteeseen. Sen rakenne on kuitenkin selkeämpi, joten käytän sitä työssäni analyysityökaluna.

3 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

3.1 TUTKIMUSONGELMA JA TUTKIMUSKYSYMYKSET

Tämän tutkimuksen kohteena on OPM:n ja yliopistojen ylioppilaskuntien välinen julkinen keskustelu. Tämän tutkimuksen tavoitteena on kuvata keskustelussa esiintyviä retorisia keinoja ja analysoida julkisessa keskustelussa käytettyjä argumentteja. Muodostumisvaihe on ainutkertainen ja kiinnostusta herättävä tapahtuma niin viestinnällisesti, poliittisesti kuin juridisesti. Tässä tutkimuksessa ainutkertaisesta tilannetta analysoidaan retorisen analyysin keinoin. Tämä näkökulma antaa uutta tietoa vaikuttamisesta ylioppilaskuntien, OPM:n ja elinkeinoelämän välillä, mikä antaa kokonaiskuvan vaikuttamisen keinoista yliopistomaailmassa. Tässä keskustelussa on erotettavissa kolme erillistä vaihetta, joiden kirjallisia dokumentteja tutkimuksessa analysoidaan. Tutkimuskysymyksetni ovat:

1. Miten uutta yliopistoa perustellaan julkisessa keskustelussa?
2. Miten ylioppilaskunnat suhtautuvat perustettavaan yliopistoon?

3.2 AINEISTO JA ANALYYSITAPA

Tämän tutkimuksen kohteena ovat uuden monialaisen yliopiston perustamista valmisteleva julkinen keskustelu ylioppilaskuntien ja Opetusministeriön välillä. Keskustelussa erottui kolme keskusteluhuippua. Nämä keskusteluhuiput valikoituivat tutkimuskohteeksi saamieni lehdistöseurantaraporttien avulla. Tämä lehdistöseuranta on tehty Taideteollisen korkeakoulun viestinnän toimeksiannosta. Näissä lehdistöseurannan raporteissa on referoitu seuratuissa lehdissä olleita uutisia vuoden 2007 alusta syyskuun loppuun vuonna 2008. Järjestin raportoidut uutiset ilmestymisajankohdan ja aiheen mukaan. Tällä tavoin löysin perustettavaa yliopistoa koskevat keskusteluhuiput suurimpien uutismäärien perusteella. Järjestetty lehdistöseuranta-aineisto esitetään liitteessä 1.

Ensimmäinen aineistoon ottamani keskustelu on opetusministeriön työryhmämuistiotiosta helmikuussa 2007 alkanut keskustelu, jota kutsutaan myös Sailaksen raportiksi tässä työssä. Tämä OPM:n tilaama työryhmämuistio sisälsi toteutussuunnitelman uuden yliopiston perustamiseksi. Sailaksen raporttia ovat kommentoineet

TKY ja KY yhteisellä tiedotteellaan heti ilmestymisviikolla. TOKYO on kommentoinut Sailaksen raporttia yhdessä taideyliopistojen¹ ylioppilaskuntien kanssa kaksi viikkoa myöhemmin. Tästä keskustelusta aineistossa on siis Sailaksen raportti ja sitä käsittelevät ylioppilaskuntien tiedotteet.

Toinen aineistooni sisältyvä keskustelu kokee Säädekirjan luonnosta. OPM lähetti sen lausuntokierrokselle huhtikuussa 2008. Tähän TKY on ottanut kantaa Teknillisen korkeakoulun hallituksessa kaksi viikkoa myöhemmin. Samalla viikolla TOKYO:n edustajat ilmaisivat oman kantansa säädekirjan luonnokseen Taideteollisen korkeakoulun hallituksessa. Tästä keskustelusta aineistona on säädekirjan luonnos, joka kokonaisuutena koostuu lähetteestä, muistiosta, säädekirjaluonnoksesta ja sääntöluonnoksesta. Vastaavien yliopistojen hallituksissa olevat opiskelijajäsenet ovat kommentoineet luonnosta yliopistojensa hallituksissa. Tavallisesti näillä jäsenillä on luottamustehtäviä myös ylioppilaskunnassa. Keskustelusta aineistona on säädekirjan luonnos kokonaisuudessaan sekä TKK:n ja TaiK:n hallituksissa esitetyt opiskelijoiden kannanotot säädekirjan luonnokseen.

KY:llä ei ole saatavilla virallista kannanottoa säädekirjan luonnokseen. He ovat lausunnoissa tehneet yhteistyötä muiden ylioppilaskuntien kanssa. (KY:n koulutuspoliittinen sihteeri Anu Peltonen, henkilökohtainen tiedonanto 18.8.2009). On mahdollista, että tämä dokumentti on tuhoutunut KY:n hävittäessä yhdistymistä ja siihen liittyviä taloudellisia järjestelyjä koskevia dokumenttejaan.

Aalto-yliopiston säädekirja allekirjoitettiin kesäkuussa 2008. Tästä alkoi kolmas aineistoon otettu keskustelu. Tämän kommentointi siirtyi syksyn lukuvuoden avajaisiin. Kunkin ylioppilaskunnan hallituksen puheenjohtajat ottivat kantaa säädekirjaan ja yhdistymiseen puheessaan oman korkeakoulunsa avajaisissa. Lisäksi Opetusministeriön valtiosihteeri Heljä Misukka toi valtiovallan tervehdyksen TaiK:n lu-

¹ Tässä työssä tämä tarkoittaa Taideteollista korkeakoulua, Sibelius-Akatemiaa, Teatterikorkeakoulua, Kuvataideakatemiaa ja Snellman-korkeakoulua.

kuvuoden avajaisiin. Kolmannen keskustelun aineisto koostuu säätiön säädekirjasta ja säännöistä sekä vastaavien ylioppilaskuntien hallitusten puheenjohtajien ja valtiosihteerin puheista lukuvuoden avajaisissa.

Taulukossa 1 on esitetty perustamiskeskustelun virstanpylväät julkaistujen dokumenttien mukaisessa julkaisujärjestyksessä. Tässä esitettyä lyhennettä käytetään työn analyysiosassa viittaamaan kyseiseen dokumenttiin niin sitaateissa kuin tekstissäkin. Kaikki käytettävät lähteet ovat julkisia ja julkisuuteen tarkoitettuja kannanottoja. Ne ovat olleet julkisesti saatavilla organisaatioiden nettisivuilla.

Taulukko 2. Muodostumiskeskustelun aikataulu ja tapahtumat

ajankohta	viikko	tapahtuma	sivumäärä	lyhenne aineistossa
19.2.2007	2007_8	OPM raportti 2007:16 eli Sailaksen raportti ilmestyy	132	100sai
21.2.2007	2007_8	TKY ja KY kannanotto	2	101kytky
6.3.2007	2007_10	Taideylioppilaskuntien ² yhteinen kannanotto asiasta	2	102tai
19.4.2007	2007_16	Maininta hallitusohjelmassa		
14.4.2008	2008_16	säädekirjan luonnos julkaistaan lausuntoja varten	11	200luo
28.4.2008	2008_18	TKK:n hallituksen opiskelijajäsenten eriävä mielipide hallituksen lausuntoon innovaatioyliopiston säädekirjaluonnoksesta	1	201tky
29.4.2008	2008_18	TaiKin hallituksen opiskelijaedustajat vaativat innovaatioyliopiston valmistelun lopettamista	4	202tai
29.5.2008	2008_22	Nimetään Aalto-yliopistoksi		
25.6.2008	2008_26	säädekirjan allekirjoitus säätytalolla		300sää
1.9.2008	2008_36	TOKYO:n puheenjohtajan puhe lukuvuoden avajaisissa	2	301tai

² Tässä työssä tämä tarkoittaa Taideteollisen korkeakoulun, Sibelius-Akatemian, Teatterikorkeakoulun, Kuvataideakatemian ja Snellman-korkeakoulun ylioppilaskuntia.

1.9.2008	2008_36	valtiosihteeri Heljä Miskun puhe TAIK:n lukuvuoden avajaisissa	3	304mis
2.9.2008	2008_36	KY:n puheenjohtajan puhe lukukauden avajaisissa	4	302ky
10.9.2008	2008_37	TKY:n puheenjohtajan puhe lukukauden avajaisissa	2	303tky

Tutkimukseen valittuihin asiakirjoihin on tutustuttu kronologisessa järjestyksessä. Kussakin keskustelussa olen ensin lukenut sen pohjana olevan raportin ja sitten ylioppilaskuntien kannanotot. Sailaksen raportti poikkesi rakenteeltaan muista runsaine liitteineen. Niinpä sen analysoinnissa aloitin lukemisen liitteistä edeten varsinaiseen raporttiin. Näin varsinaisen raportin viittaukset tulivat ymmärrettävämmiksi.

Alustavan lukemisen jälkeen aloitin dokumenttien huolellisen lukemisen. Analyysissäni olen keskittynyt dokumenttien perusteluja ja strategioita käsitteleviin osiin. Nämä katson olevan keskustelun kannalta rikkaampia kuin teknisluonteiset säädöskieltä sisältävät osat. Tällä tarkoitan esimerkiksi säätiön sääntöjä, joissa kappaletako on tehty pykälämerkin avulla. Omassa analyysissäni on viisi näkökulmaa teksteihin. Dokumentteja olen analysoinut näkökulma kerrallaan. Tässä olen tavaltaan lukenut tekstin valitsemani näkökulma mielessäni.

Tekstin kontekstia kuvatessani olen kuvannut myös tilannetta, missä teksti on luotu. Tässä yhteydessä olen tutustunut myös muihin ajankohdan dokumentteihin, joita en ole käyttänyt lähteinä työssäni. Tällaisia ovat esimerkiksi ylioppilaskunnan jäsenilleen lähettämät yhdistymistä koskevat kirjeet, lehtiutiset, Valtioneuvoston tiedotteet ja hallituksen esitykset. Disposition osalta keskeistä on ollut verrata dokumenttia vastaavan tyyppiseen dokumenttiin. Vaikuttamisen peruskeinoja olen analysoinut tekstistä yksi kerrallaan. Argumenttien löytämisessä olen käyttänyt apuna Kakkuri-Knuutilan (1998) mukaisia apukysymyksiä. Tässä osassa olen tullut kinnut dokumenttia kokonaisuutena ja hakenut argumentin osia koko tekstistä.

3.3 OMA ANALYYSITYÖKALU

Tässä tutkimuksessa tavoitteeni on kuvata argumentointia yliopistojen yhdistymis-keskustelussa. Osapuolina ovat ylioppilaskunnat ja Opetusministeriö sekä loppuvaiheessa korkeakoulut. Täten tutkimus lisää ymmärrystä ilmiöstä ja paljastaa sen takana olevia arvoja. Laadullisilla menetelmillä on mahdollista avata uusi näkökulma: ei vain testata tunnettua teoriaa. Samoin tutkimuskohteen luonne puoltaa laadullisten menetelmien käyttöä: tapahtuma on ainutlaatuinen ja sitä käsitellään kokonaisuutena.

Tutkimuksen analyysityökalu pohjautuu Karlbergin ja Mralin (1998) esittämään sovellukseen neoklassisesta retorisesta analyysistä. Tässä mallissa analyysi on ositettu kuuteen ulottuvuuteen, jotka ovat *konteksti*, *dispositio*, *vaikuttamisen peruskeinot*, *argumenttianalyysi*, *tyyli* ja *raportin kirjoittaminen*. Seuraavassa esittelen mallin vaiheet soveltaen niitä tämän tutkimuksen aineistoon ja tutkimustehtävään. Omasta analyysistä jätän tyylin pois, koska se ei Lundin (2004) arvion mukaan ole merkittävät tekstejä analysoitaessa.

Konteksti. Ensimmäiseksi määritellään tekstin genre. Tekstillä on tietyssä tilanteessa sovittu muoto, joka kertoo sen tarkoituksesta. Tällaisia ovat esimerkiksi uutinen, tiedote, puhe tai raportti. Tekstin retorisella genrellä Samalla kuvataan retorinen tilanne. Tällä tarkoitetaan ympäristöä ja tapahtumia, jotka ovat johtaneet tekstin kirjoittamiseen. Tekstin retorisella genrellä tarkoitetaan klassisen retoriikan luokitte-
lua puheen tarkoituksesta. Nämä retoriset genret ovat poliittinen puhe poliittinen (genus deliberativum), juhlallinen (genus demonstrativum) ja oikeudelliseen (genus judiciale) puheeseen. Poliittinen puhe on suunnattu tulevaisuuteen ja siinä on tarkoituksena muodostaa yhteinen kanta esitettyyn asiaan. Juhlapuheessa tarkoituksena on korostaa puheen kohteen hyviä tarkoituksia ja ominaisuuksia. Oikeudellisessa puheessa tarkoituksena esille menneisyydessä tapahtuneet seikat. Tällaisia ovat esimerkiksi puheenvuorot oikeudessa tai epäviralliset tiedotusvälineissä käydyt tuomitsevat ja puolustavat keskustelut. Olennaista on analysoida myös yleisö ja puhuja: kenelle teksti on tarkoitettu. Puheessa jo puhuttelu kertoo paljon yleisöstä. Retorinen ongelma kuvaa jännitettä käsiteltävässä asiassa: mitä kirjoittaja haluaa tuoda esille ja millä keinoin. (Karlber & Mral 1998, 21–27.)

Dispositio. Tekstin jäsentelyä verrataan erityisesti klassisen retoriikan rakenteeseen. Nämä osat ovat vapaasti suomennettuna *johdanto, tausta (kerronta), väite, perustelu ja johtopäätös*. Tämän rakenteen on tarkoitus saada kuulija vastaanottavaiseksi viestille. Vaikka kyse on puhe-esityksen rakenteesta, sopii se myös tekstien jäsentämiseen. Erilaiset poikkeamat rakenteessa ja painotuksissa ovat erityisen mielenkiintoisia. (Karlber & Mral 1998, 28–30.) Tässä työssä merkityksellisiä ovat oletukset suunnitteluryhmän raportin muodosta ja tiedotteiden muodosta.

Vaikuttamisen peruskeinot. Retorisen vaikuttamisen klassiset peruskeinot ovat *Logos, Ethos* ja *Pathos*. Jokaisessa tekstissä käytetään näitä tehokeinoja erilaisin painotuksin. Tilanteen mukaan suostuttelu voi keskittyä esimerkiksi ethokseen tai sitä ei käytetä ollenkaan. Logos tarkoittaa keskustelussa esitettyjä tosiasioita: tutkimustietoa ja järkeä. Tekstissä voi olla runsaasti viittauksia tutkimuksiin ja siinä on käytetty loogisesti pätevää päättelyä. Toisaalta logoksen määrä ja relevanttius jää lukijan arvioitavaksi. Samoin käytettävien lähteiden riittävyys ja käytön laajuus esityksen kannalta. Ethos tarkoittaa kirjoittajan uskottavuutta ja luotettavuutta. Tärkein ethokseen liittyvä kysymys on kirjoittajan tausta: miten hän tuo esille oman taustansa. Samoin kirjoittajan legitimeetti käsitellä aihetta on lukijan arvioinnin kohteena. Osoittamalla oman auktoriteettinsa kirjoittaja voi luoda me-hengen yleisönsä kanssa. Mikäli päästään tälle tasolle kuulijat ovat myötämielisiä asialle. Pathos kuvaa tunnetilaa niin kirjoittajassa kuin yleisössään. Toiminta jonkin asian hyväksi, mikä poliittisessa puheessa on tarkoituksena, vaatii aina myös tunteisiin vetoamista. Tässä apuna on vetoaminen tunnetiloihin tai niiden kuvailu esityksen kuluessa. Teksti voi antaa esimerkiksi toivoa paremmasta tulevaisuudesta toimimalla halutulla tavalla. Tunteiden ilmaisemattomuus voi olla myös tyylikeino esityksessä. (Karlber&Mral 1998, 31–35.)

Argumenttianalyysi. Jokaisessa tekstissä täytyy esittää näkökantoja, joihin uskottavuus tekstissä perustuu. Eri argumenttien tulee olla vahvoja, relevantteja ja tukeaa väitettä. Tekstin uskottavuus riippuu argumenttien todistusvoimasta. Argumentteja voidaan rakentaa tukeman omaa kantaa esimerkiksi kysymyksillä, kertomuksilla tai sitaateilla. Ne voivat olla suoria tai epäsuoria, tukeaa toisiaan tai vastata oletettuun kritiikkiin. Joka tilanteessa voidaan käyttää useita argumentteja. Parhaiten

tukea antavat asiaankuuluvat, jo tunnetut, sekä pitävät argumentit. Karkeasti argumentit voidaan jakaa vaikuttamisen peruskeinojen mukaan logos-, ethos- ja pathosargumentteihin. Logosargumenteilla tarkoitetaan vetoamista järkeen ja faktatietoon. Tällaista on esimerkiksi tieteellinen tieto. Ethosargumenteilla luodaan uskottavuutta. Niissä vedotaan usein auktoriteettiin. Pathosargumenteissa keskeistä on tunteiden käsittely ja mahdollisuuksien kuvaaminen. Näissä vedotaan usein oikeuteen ja seurauksiin. (Karlber&Mral 1998, 36–44.) Näitä kaikkia tarvitaan hyvässä esityksessä.

Argumenttianalyysissä olen käyttänyt apuna Kakkuri-Knuuttilan (1998, 60–72) esittämiä periaatteita argumenttien etsimisessä. Yksinkertaisimmillaan voimme kysyä: Onko väite hyväksyttävä? Niinpä ensimmäisenä tehtävänä on löytää tekstistä *väite*, joka tässä analyysissä esiintyy lyhenteenä V. Tämän väitteen tueksi tekstistä etsitään sitä tukevat *perustelut* (analyysissä lyhenteellä P). Perusteluja voidaan nimittää myös käsitteellä *probaatio*. Mikäli perustelut ovat pitäviä ja antavat tukea väitteelle, tulisi kuuluulijan hyväksyä väite. Tässä apuna voidaan käyttää *koska* -indikaattoria. Näin saatu mielekäs ilmaisu osoittaa kyseessä olevan väite ja sen perustelut. Argumentin kokonaisuuteen kuuluu myös *taustaoletus*, jota merkitään lyhenteellä T. Sen tehtävänä on rakentaa silta perustelusta väitteeseen.

Tätä väitteen, perustelujen ja taustaoletusten kokonaisuutta kutsutaan argumentiksi. Laajassa tekstissä esitetään monesti useita väitteitä, joista erottuu pääväite. Poliittisessa tekstissä tämä pääväite on useimmiten toimenpidesuositus tai arvio toimenpiteistä. Pääväitteet sijaitseva usein tekstin alussa tai lopussa. Tämän jälkeen pääväitettä on syytä testata tekstilajin, kirjoittajan tavoitteiden ja sen saaman tuen suhteen. Väitteiden ja perustelujen suhteiden selvittämisessä olennaista on päästä niiden ilmiästä asiasisältöön. Tämä tarkoittaa yksinkertaistamista, mutta ei kuitenkaan ymmärrettävyyden kustannuksella. (Kakkuri- Knuuttila & Halonen 1998, 101–102.)

Analyyisin kirjoittaminen. Hyvän retorisen analyyisin tulisi olla myös luettava ja helposti ymmärrettävä. Se on tulkintaa eikä sisällä ehdottomia totuuksia. Ennemmin-

kin tarkoitus on valotta tulkintamahdollisuuksia kuvatussa tilanteessa. Oma interessi on myös hyvä tuoda esille. Hyvä tyyli on luo kuvan huolellisesta työstä. (Karlber&Mral 1998, 56-58.)

4 ANALYYSI JA TULOKSET

4.1 KESKUSTELU SUUNNITTELUTYÖRYHMÄN MUISTIOSTA

4.1.1 KONTEKSTI

Ensimmäinen keskustelu alkaa suunnittelutyöryhmän muistion julkaisemisesta. Tämä muistio on osa poliittista keskustelua yliopistojen uudistamisesta. Muistio tunnetaan myös Sailaksen raportin tai Sailaksen muistion nimellä muissa aineistossa olevissa dokumenteissa. Työryhmän tehtävänä on ollut laatia pitkälle viety esitys uudesta yliopistosta ja tehdä sille aikataulu. Suunnittelutyöryhmän asettajana oli Opetusministeriö. Tehtävä koetaan raportissa merkittäväksi. Tätä suunnitteluryhmä kuvaa muistiossaan seuraavasti:

Suunnitteluryhmä asetti työnsä tavoitteen korkealle ja nimesi hankkeen *huippuyliopistohankkeeksi*. (100sai, 13)

Muistion mukaan yhdistämistä on pohjustettu jo 2006 tehdyllä raportilla. Se ei ole kuitenkaan ollut tarpeeksi kunnianhimoinen uudistusten tekemisessä. Tämä raportti luo pohjan varsinaiselle yhdistymisen valmistelulle. Myös vastaavien korkeakoulujen hallitukset tukevat työryhmän esitystä: niiden hallituksilla on asiasta lähes identtiset tiedotteet.

Vaikka raportti on osoitettu Opetusministeriölle, on se kirjoitettu julkiseksi kannanotoksi uuden yliopiston puolesta. Jo raportin tiivistelmässä todetaan tavoitteesta seuraavasti:

-- Nämä merkitsevät edellä mainittujen, omilla aloillaan Suomen arvostetuimpiin kuuluvien yliopistojen yhdistämistä uudeksi teknisten tieteiden, kauppatieteiden ja taideteollisten alojen yliopistoksi. – (100sai, 9)

Laajasti ottaen sen yleisönä on korkeakoulupolitiikkaa tekevät tahot maassamme. Suppeimmillaan se on kyseiset korkeakoulut ja heidän rahoittajansa. Raportin keskittyminen talouteen ja hallintoon viittaa rahoittajien tuen hankkiminen yhdistymiselle.

Muistion liitteiden korostetaan olevan niiden kirjoittajien omia (100sai, 14). Tällä työryhmä tarkoittaa ottavansa ne huomioon, mutta ei ole sitoutunut niiden kantoi-

hin. Kuitenkin suunnitteluryhmä korostaa käyttäneensä niitä työnsä tukena ja lähteinä. Raportin esipuheessa mainitaan elinkeinoelämän asiantuntijoiden kuulemisen olleen toimeksiannon mukaista. Tästä ei kuitenkaan ole mainintaa toimeksiannossa (100sai, 6–7).

Raportti sisältää kuusi liitettä: lisäksi yhdessä lähteessä on kolme liitettä. Tämä työryhmämuistioiden rakenne on tyypillinen. Siinä esitetään lähdemateriaali raportin yhteydessä liitteinä. Liitteiden sisältöä ei kuitenkaan kirjoiteta uudestaan raporttiin: niinpä suppeassakin raportissa on paljon tietoa suhteessa sen laajuuteen. Runsaat viittaukset liitteisiin sekä tällaisten raporttien ymmärrettävyys liitteidensä kautta tekee muistioiden lukemisesta raskasta. Toisaalta se helpottaa työryhmän ja valmistelijoiden työskentelyä.

Retoriselta tyyliltään Sailaksen raportti on poliittinen eli *genus deliberativum*. Se sisältää tulevaisuuteen viittaavan kehotuksen perustaa uusi yliopisto. Samalla se sisältää perusteluja asian vastustajille muuttaa kantaansa asialle myönteiseksi.

Suunnitteluryhmä esittääkin voimakkaita toimenpiteitä, jotta tarjolla olevat mahdollisuudet voitaisiin hyödyntää tehokkaasti ja tiiviillä aikataululla. (100sai, 57)

Toisaalta raportti sisältää juridisen puheen aineksia. Siinä kuvataan asiantilaa, johon tulee saada muutos. Muistiossa on luettavissa vain yksi totuus eli toiminta suositellun päätöksen puolesta. Muistion liitteissä on myös kriittinen kannanotto yliopiston suuresta koosta, mutta sitä ei itse raportista löydy.

Työryhmäraportin tarkoituksena on esittää suunnitelma uuden yliopiston perustamiseksi. Eri intressiryhmien (muun muassa opiskelijat, henkilöstö, elinkeinoelämä) kannoissa on eroja. Tarkoituksena on esittää perusteltu suunnitelma uuden yliopiston perustamiseksi. Tässä työryhmä käyttää eri asiantuntijoiden lausuntoja perusteena perustamisen tarpeellisuudesta. Retorisena ongelmana on siis osoittaa uuden yliopiston tarpeellisuus ja sen positiiviset vaikutukset koko yhteiskuntaan.

Vahvan ja rakenteellisesti uudelleen yliopiston perustaminen on mittaluokaltaan kansallinen hanke, jonka hyödyt lankeavat koko suomalaiselle yhteiskunnalle. (100sai, 57)

KY ja TKY julkaisivat tiedotteen kaksi päivää työryhmäraportin julkaisemisen jälkeen. Kannanotoksi otsikoidun lehdistötiedotteen ovat allekirjoittaneet molempien ylioppilaskuntien puheenjohtajat ja pääsihteerit. Sillä on tarkoitus esittää ylioppilaskunnan kanta ja esitellä asia omalle jäsenistölle. Odotetuilla kannanotoilla halutaan vaikuttaa jatkovalmisteluun ja toisaalta informoida omaa jäsenistöä tapahtumassa olevasta muutoksesta.

Ylioppilaskunnat haluavat olla edistämässä myönteistä kehitystä ja samalla korostavat jäsentensä tarpeitaan opiskelijaedustuksessa. Muodostuva yliopisto kuvataan mahdollisuutena omalle jäsenistölle.

KY ja TKY näkevät ehdotuksessa ainutlaatuisen tilaisuuden uuden maailmanluokan yliopiston muodostamiseksi, jossa nykyisten yliopistojen lisäksi hyötyisi myös Suomen kansantalous ja kilpailukyky. (101kytky, 1)

Kannanotto on retorisesti genus deliberativum: se tukee lähes varauksetta Sailaksen työryhmän ehdotusta. Ilmi lausuttu huoli koskee opiskelijoiden edustusta yliopiston valmistelussa ja hallinnossa.

Yliopiston hallintomallia suunniteltaessa lähtökohtana tulee pitää opiskelijaedustuksen säilyttämistä myös hallinnon ylimmällä tasolla. (101kytky, 1)

Kannanotosta ilmenee suuri toiveikkuus uuden yliopiston perustamiseen ja kannanotto on otsikoitu ylioppilaskuntien vaatimuksena. Tämä innokkuus kuvastaa mahdollisuuksia opiskelijoille. Retorisena ongelmana on ennemminkin oman innostuksen hillintä ja toteutuksen varmistaminen. Tämä kuvastuu kannanoton alussa seuraavasti:

--KY ja TKY näkevät ehdotuksessa ainutlaatuisen tilaisuuden uuden maailmanluokan yliopiston muodostamiseksi, josta nykyisten yliopistojen lisäksi hyötyisi myös Suomen kansantalous ja kilpailukyky. (101kytky, 1)

Ylioppilaskunnissa on myös yhdistymisen vastustajia. Tämä ilmenee taideyliopistojen ylioppilaskuntien tiedotteessa, joka on julkaistu kaksi viikkoa Sailaksen suunnitteluryhmän raportin jälkeen. Suunniteltu yliopisto koettiin taidealojen kannalta epäonnistuneeksi. Tämä kuvastuu oman jäsenistön mobilisointina ja oikeastaan kannanotto on kutsu mielenosoitukseen.

Ylioppilaskunta TOKYO järjestää tänään mielenosoituksen Taideteollisen korkeakoulun edustalla kello 14.00 alkaen. Mielenosoitukseen odotetaan saapuvan satoja taideopiskelijoita, osa Lahden muotoiluinstituutista asti. (102tai, 2)

Allekirjoittajina kannanotossa on Taideteollisen korkeakoulun, Sibelius-Akatemian, Teatterikorkeakoulun, Kuvataideakatemian ja Snellman-korkeakoulun ylioppilaskuntien puheenjohtajat ja pääsihteerit.

Huomionarvoista on Teatterikorkeakoulun ylioppilaskunnan puheenjohtajan ilmaisema kannanotto TaiK:n asemasta:

Yliopistojen yhteistyön syventämisen lisäksi Taideteollista korkeakoulua tulee kehittää myös omana kokonaisuutenaan, jossa taiteelliset sisällöt kasvavat ja kuokoistavat. (102tai, 1)

Kokonaisuudessaan tiedote on kriittinen. Se korostaa uuden yliopistomallin olevan sen arvojen vastainen. Taiteelliset arvot ovat ainoastaan välinearvoina mukana tässä suunnitelmassa. Näiden ylioppilaskuntien mukaan mallissa on unohdettu yhteiskunnallinen vuorovaikutus.

Taideyliopistojen ylioppilaskunnat vastustavat ehdotetun muotoisen yliopiston perustamista. Heidän mukaansa yliopistossa taidealat joutuvat yhdistymisessä marginaaliseen asemaan. Niinpä retorisenä ongelmana kannanotossa on perustettavan yliopiston arvopohjan suuntautuminen liikaa elinkeinoelämän ja yritysmaailman tavoitteiden mukaisesti. Kehittäminen on tervetullutta, mutta ottaen huomioon taidealojen arvot.

Tiedote kuvaa useita kriittisiä kantoja huippuyliopiston muodostamisessa. Samassa yhteydessä järjestetään mielenosoitus ja paneelikeskustelu asiasta. Kannanotto on käytännössä kutsu mielenosoitukseen uuden yliopiston perustamista vastaan

4.1.2 DISPOSITIOT

Raportin muotoon on vaikuttanut perinne kirjoittaa hallinnollisia tekstejä. Varsinaiset perustelut esitetään viittaamalla niitä koskeviin liitteisiin. Niinpä perusteluketjut avautuvat paremmin lukemalla raportti liitteistä lähtien ja tulevat kerrattua monesti. Raportin taustatöihin viitataan ahkerasti ja ne ovat liitteinä. Tällä saadaan raporttiin lisää painoarvoa, koska viittaukset eivät ole tieteellisesti päteviä vaan valittu tukemaan omaa kantaa.

Raportin muoto on vaikeasti hahmotettava klassisen retoriikan muotosääntöjen mukaan. Raportti alkaa kuvailulehdillä, saatteella ja tiivistelmällä ennen raportin johdantoa. Tämä rakenne antaa lukijalle mahdollisuuden nopeaan asiaan tutustumiseen ja päättämiseen tuleeko raportti lukea kokonaan. Vasta tämän jälkeen tulee varsinaiseen raporttiin. Päätulosten toistamisella jo ennen varsinaista raporttia lukijalle muodostuu ennakkokäsitys tekstistä eli miten sitä tule tulkita.

Varsinaisena teesinä tekstissä on kyseessä olevan asian välttämättömyys: muuta mahdollisuutta ei ole ja tämä tulee olemaan hyväksi koko maalle. Näkyviä anti-teesejä ei edes käsitellä – ainoastaan omaa näkökantaa tukevia kannanottoja.

Rakenteeltaan KY:n ja TKY:n kannanotto on perinteinen lehdistötiedote. Siinä viitataan Sailaksen raporttiin kunnioittavasti ja johdatellaan lukija aiheeseen. Suurimaksi osaksi tiedote on raportin teemojen toistoa ilman perusteluja. Selkeästi uusi tema on opiskelijoiden asemassa valmistelutyössä. Argumentteja lainataan suoraan alkuperäisestä raportista. Tiedote loppuu selkeään kehotukseen ottaa perustaminen mukaan hallitusohjelmaan.

TOKYO:n tiedotteen muoto on epätavallisempi: se on kirjoitettu haastattelun muotoon. Siinä eri taideylioppilaskuntien edustajat kertovat kantansa asiaan erillisinä kannanottoina. Tässä kannanotosta saadaan henkilökohtaisempi ja puhuttelevampi lukijalle.

4.1.3 RETORISET VAIKUTTAMISKEINOT

Työryhmän muistio sisältää runsaasti logosargumentteja, joissa vedotaan järkeen ja tosiasioihin. Esitetyt väitteet pyritään esittämään perustuen yliopistojen arviointeihin, tilastoihin tai esimerkkeihin ulkomaisista yliopistoista. Työn tukena on Matti Hosian liitteeseen 1 kokoamia tilastotietoja näistä kolmesta korkeakoulusta. Tässä liitteessä on yhteenvetotiedot muun muassa tulossopimuksista, tutkinnoista ja rahoituksesta. Muistiossa käydään läpi tulevan yliopiston koulutusalat kansainvälisissä yliopistovertailuissa. Näitä pidetään ongelmistaan huolimatta merkittävänä uuden yliopiston suunnittelussa.

Vertailulistoissa kärkeen sijoittuvia yliopistoja luonnehtivat tietyt avaintekijät, jotka listausten erilaisista rakenteista ja suuristakin painotuseroista huolimatta liittyvät resursseihin, tuotoksiin, maineeseen ja kansainvälisyyteen. (100sai, 35)

Tavoitteena on verrata tulevaa yliopistoa kokonaisuutena parhaisiin kansainvälisiin esikuviiin. Esikuvia on haettu niin eurooppalaisista, aasialaisista kuin pohjois-amerikkalaisista yliopistoista.

Koko työryhmämuistion valmistelussa on ollut mukana merkittäviä elinkeinoelämän edustajia aivan pääjohtajatasolta. Muistion liitteessä 6 esitellyistä suunnitteluryhmän haastattelemista 24 henkilöistä 13 edustaa yritystensä korkeinta johtoa tai etujärjestöä. Tämä kuvaa kokonaisuutena auktoriteetin käyttöä kannan vahvistamisessa eli ethosargumenttia. Suunnitteluryhmä on myös korostanut heidän kantansa tavoitteiden asettamisessa.

[liitteen 4] Yhteenvedon mukaan tutkimuksen ja koulutuksen tason nostamisella elinkeinoelämän kannalta keskeisillä aloilla on kiire. Kun maailman kärkiyliopistot kehittävät aktiivisesti toimintaansa ja kilpailu huippututkijoista ja -opiskelijoista on Euroopassa kasvamassa, Suomen jälkeenjääneisyys suhteessa kansainväliseen kärkeen ei ainoastaan säily, vaan "se kasvamistaan kasvaa". (100sai, 18)

Tässä työryhmän kantaa rakennetaan laajemmin kuin pelkkänä virkamiestyönä. Toisaalta uuden yliopiston perustamista perustellaan koko maalle koituvana hyötynä. Tässä ollaan luomassa me-henkeä perustamisen tueksi.

Vahvan ja rakenteellisesti uudentaisen yliopiston perustaminen on mittaluokaltaan kansallinen hanke, jonka hyödyt lankeavat koko suomalaiselle yhteiskunnalle. (100sai. 57)

Monessa yhteydessä ilmenee kirjoittajien halu luoda jotain uutta. Tämä ilmenee puheessa kansallisesta hankkeesta ethosargumenttina, mutta se voidaan tulkita myös pathosargumenttina. Tällä tarkoitetaan tunteisiin ja seurauksiin vetoamista

Suunnitteluryhmän käsitys on, että opiskelijoille tulisi luoda entistä vapaammat mahdollisuudet sisällyttää tutkintoonsa uuden yliopiston muodostavien korkeakoulujen opintoja. (100sai, 52-53)

Samalla tavalla raportissa vedotaan rahoituksen saamiseksi uudelle yliopistolle. Tässä valtio asettaa houkuttimeksi myös oman panostuksensa peruspääoman keräämiseen.

Mikäli säätiön perustamisen valmisteluissa voidaan edetä riittävän nopeasti ja perustaa säätiö jo vuoden 2008 aikana, valtio voisi sijoittaa ensimmäisen erän peruspääomaan jo vuoden 2008 talousarviossa. Tämä edellyttää, että elinkeinöelämän lahjoituskampanja voidaan toteuttaa tehokkaasti ja tuloksellisesti syksyn 2007 ja kevään 2008 aikana. (100sai, 52)

Työryhmän on itse nimennyt hankkeen huippuyliopistohankkeeksi. Tunteisiin vetoaa esimerkiksi vetoomukset kansainvälisen kilpailukyvyn säilyttämisestä.

Suomen kilpailukyky edellyttää paitsi yleisesti korkeatasoista korkeakoulujärjestelmää myös yksittäisiä yliopistoja, joiden tutkimus ja opetus ovat avainaloilla kansainvälistä huipputasoa tai aivan sen lähituntumassa. (100sai, 57)

Monessa yhteydessä uudistuksen tarpeellisuutta korostetaan puhumalla kokonaisuudesta ja kiireellisyydestä. Tämä pakko vaikeuttaa tulevaisuutta, jos uudistuksia ei toteuteta.

Suunnitteluryhmä korostaa, että sen ehdotus vaatii pitkäjänteistä panostamista ja muodostaa kokonaisuuden, jota ei voida toteuttaa osittaisena. (100sai, 13)

Mikäli säätiön perustamisen valmisteluissa voidaan edetä riittävän nopeasti ja perustaa säätiö jo vuoden 2008 aikana, valtio voisi sijoittaa ensimmäisen erän peruspääomaan jo vuoden 2008 talousarviossa. (100sai, 52)

Tässä siis kiire on erityisesti rahoituksen järjestämisellä.

Omassa tiedotteessaan KY ja TKY viittaavat vahvasti Sailaksen raporttiin. Itsenäisiä logosargumentteja kannanotossa ei ole ollenkaan. Esimerkiksi opiskelijoiden asema huomioidaan työryhmäraportissa ja kannanotossa seuraavasti:

Suunnitteluryhmän käsitys on, että opiskelijoille tulisi luoda entistä vapaammat mahdollisuudet sisällyttää tutkintoonsa uuden yliopiston muodostavien korkeakoulujen opintoja. Vapaa" sivuaineoikeus" olisi pääsääntö, jota kuitenkin rajavat sekä opetusresurssit että mielekkäät tutkintorakenteet, joissa on paljon alakohtaista vaihtelua. (100sai, 52-53)

Hankkeessa on huomattavia opiskelijoiden asemaa ja mahdollisuuksia parantavia muutoksia. Poikkitieteellinen tutkimus ja siihen perustuva opetus sekä poikkitieteelliset instituutit tarjoavat opiskelijoille nykyistä monipuolisempia tutkintoja. (101kytky, 1)

Tässä ylioppilaskunnat puhuvat yhtenä osapuolena tulevasta yliopistosta. Puhuttaessa suunnitelman toteutuksesta käytetään pathosargumentteja, jotka on lainattu Sailaksen raportista ja toistettu kannanotossa.

KY ja TKY pitävät huippuyliopistoa ainutlaatuisena mahdollisuutena, joka tulee kirjata seuraavaan hallitusohjelmaan. (101kytky, 2)

Taideyliopistojen argumenteissa ei viitata Sailaksen raportin käsitteisiin. Siinä keskeistä ovat yliopistojen arvot ja tehtävät. Ennemmin sen teemana on tulevan yliopiston arvoperustan vastustaminen esitetyssä muodossa. Tässä pathosargumentit ovat siis pääosassa.

”Näiden kolmen yliopiston yhteistyössä on todellisia mahdollisuuksia, joita työryhmän esityksessä kuitenkin heitetään hukkaan. Yhteistyötä on kehitettävä arvopohjaisesti. Ensimmäiseksi tavoitteeksi on otettava tieteen, taiteen, sivistyksen ja kulttuurin edistäminen – ei elinkeinoelämän, yritysmaailman ja kilpailukyvyn, kuten nyt julki tuodussa ehdotuksessa” (102tai, 1)

Tunteisiin vetoaa myös esityksessä puhuttelu ”Huippuyliopisto” lainausmerkeissä. Tällä viitataan uuteen yliopistoon vähättelevästi, koska juuri edellisessä lauseessa vastustetaan sen perustamista.

Yliopiston oikeudellisen aseman säätinä katsotaan kannanotossa rajoittavan sen autonomiaa.

Yliopiston oikeudellisen aseman tulisi olla erillinen ja itsenäinen julkisoikeudellinen oikeushenkilö, ei yksityisoikeudellinen henkilö kuten työryhmän mallissa. Näin yliopisto saavuttaisi tarvittua autonomiaa joutumatta kuitenkaan liialti markkinavoimien ohjailtavaksi. (102tai, 1)

Tässä esitetty argumentti kertoo logosargumentin käytöstä kannanotossa.

4.1.4 ARGUMENTTIANALYYSI

Työryhmämuistiossa pääväite on uuden yliopiston perustaminen esitetyssä muodossa. Tätä tavoitetta perustellaan useilla sitä tukevilla seikoilla. Perusteet voidaan yhdistää väitteeseen taustaoletuksen avulla. Tässä analyysissä perusteltavaa väitettä merkitään kirjaimella V. Vastaavasti taustaoletuksen merkintä on T ja perusteluille $P_1...P_n$. Muistiossa argumentaatio voidaan pelkistää seuraavasti:

P₁: SUOMEN KILPAILUKYKYÄ ON PARANNETTAVA.

P₂: YLIOPISTO TARVITSEE JOUSTAVUUTTA.

P₃: YLIOPISTO TARVITSEE RESURSSEJA JA SUUREN YKSIKÖN.

P₄: SÄÄTIÖMUOTO SOPII YLIOPISTON HALLINTOMALLIKSI

T: ELINKEINOELÄMÄN ASiantuntijat puoltavat esitystä

V: SUOMEN ETU ON [INNOVAATIO-] YLIOPISTON PERUSTAMINEN

Tässä argumentissa kuvastuu koko raportin tärkein argumentaatio. Nähtävästi tämä argumentaatio kuvaa parhaiten sitä, miksi raportissa korostetaan perustamisen olevan kansallinen hanke.

Raportissa esitetään argumentti myös opiskelijoiden asemasta. Tämä argumentti ilmaistaa opiskelijoiden merkittävää asemaa uudistuksessa. Kolmesta eri korkeakoulusta tuleville opiskelijoille tulee olla suuresta koosta jotain hyötyäkin.

P₁: YLIOPISTOLLA ON YHTEISKUNNALLISESTI MERKITTÄVÄ TEHTÄVÄ

P₂: UUDISTUS ON KOKONAISUUS JA TARVITAAN YHTEISHENKEÄ

T: TASAVERTAINEN KOHTELU EDISTÄÄ MUUTOSTA

V: OPISKELIJOITA ON KOHDELTAVA HYVIN YHDENTYMISESSÄ.

Työn asettamisessa on korostettu oikeushenkilömuodon ratkaisemista. Niinpä esityksessä on viesti säätiömuodon puolesta.

P₁: YLIOPISTO TARVITSEE LISÄÄ AUTONOMIAA

P₂: YLIOPISTO TARVITSEE LAHJOITUKSIA

P₃: YLIOPISTON HALLINNON TULEE OLLA JOUSTAVA

T: UUDISTUS VAATII VALTIOVALLAN JA ELINKEINOELÄMÄN SITOUTUMISTA.

V: SÄÄTIÖMUOTO TOTEUTTAA ELINKEINOELÄMÄN JA VALTIOVALLAN TAVOITTEET YLIOPISTOSSA

KY ja TKY esittävät esityksen hyväksymistä. Tässä argumentit yhtenevät raportin argumentteihin. Jo työryhmän raportissa on otettu huomioon opiskelijoiden tarpeita. Niinpä kannanoton argumentit ovat yhtenevät työryhmämuistiossa ja ylioppilaskuntien kannanotossa.

Taideylioppilaskuntien pääargumentti on perustamisen vastustaminen esitetyssä muodossa. Kannanoton poikkeavasta muodosta huolimatta pääväite on ilmeinen.

P₁: ESITYKSEN ARVOMAAILMA YLIOPISTOSTA ON KAPEA

P₂: ESITYS SUPISTAA TAITEELLISIA SISÄLTÖJÄ

P₃: KORKEAKOULUJEN OHJAUS SIIRTYY VALTIOLTA ELINKEINOELÄMÄLLE.

P₄: SÄÄTIÖMALLI SUPISTAA YLIOPISTON AUTONOMIAA

T: TÄSSÄ MUODOSSA EI OLE HYVÄKSYTTÄVÄ

V: ESITETTYÄ YLIOPISTOA EI TULE PERUSTAA ESITETYSSÄ MUODOSSA.

4.2 KESKUSTELU SÄÄDEKIRJAN LUONNOKSESTA

4.2.1 KONTEKSTI

Uuden yliopiston perustaminen otettiin hallitusohjelmaan 19.4.2007. Tämän jälkeen perustamisen valmistelu jatkui Opetusministeriössä virkamiestyönä. Tavoitteena oli suunnittelutyöryhmän muistion pohjalta valmistella esitys uuden yliopiston perustamiseksi. Opetusministeriö julkaisi säädekirjan luonnoksen 15.4.2008. Tämä aloittaa toisen keskustelun perustettavasta yliopistosta. Asiakirjaan kuuluvasta muistiosta ilmenee myös, että yliopistoja koskevaa lainsäädäntöä ollaan uudistamassa samanaikaisesti. Tässä julkaistu säädekirjan luonnos on osoitettu TKK:n, HSE:n ja TaiK:n rehtoreille ja hallintojohtajille lausuntoa varten.

Lausuntopyyntö sisältää lähetteen, muistion sekä säädekirja- ja sääntöluonnoksen. Nämä luonnokset on käsitelty yliopistojen hallituksissa. Tässä yhteydessä ylioppilaskunnatkin ovat mukana lausunnon tekemisessä omien korkeakoulujensa hallituksissa. Luonnoksen tavoitteena on korostaa yliopiston merkitystä talouden ja hyvinvoinnin kasvulle. Samalla halutaan tukea innovaatiojärjestelmää.

Yliopistojen merkitys talouden ja hyvinvoinnin kasvulle on noussut aivan uudenlaiseen asemaan. Hallituksen keskeinen tavoite on kehittää Suomesta maailman paras innovaatiojärjestelmä (200luo, 3)

Tärkeimmät perustelut tässä lausuntopyynnössä esitetään mukana tulevassa muistiossa säädöskirjassa. Se on retoriselta tyyliltään *genus deliberativum*. Siinä viitataan hallitusohjelman tahtotilaan. Säätiön säännöt taas ovat säädöstekstiä, jossa muoto tulee lakikielen konventioista.

Tämän lausuntopyynnön yhteydessä TKY on julkaissut tiedotteen otsikoituna eriväiksi mielipiteeksi koskien TKK:n hallituksen esittämää muutosta kuulemisoikeuteen.

Teknillinen korkeakoulu esittää, että säätiön hallitusta koskevassa 6 §:n 3 momentissa puhuttaisiin valtuuskunnan ja ylioppilaskunnan kuulemisen sijasta valtuuskunnan ja koko yliopistoyhteisön kuulemisesta. (201tky, 1)

TKY haluaa turvata asemansa kuulemiskanavana. Ehdotuksessa mainittu korkeakouluyhteisö koskisi kaikkia valmistuneitakin ja sen kuulemiseen ei ole TKY:n mukaan olemassa menettelyä. TTK:n tiedotteessa hallitus tukee yksimielisesti innovaatioyliopiston perustamista. Eriävät mielipiteet opiskelijoilta ja henkilöstöltä ovat liitteenä tiedotteessa.

Myös Taideteollisen korkeakoulun hallituksessa on käsitelty säädöskirjaluonnosta. Tähän ylioppilaskunta on jättänyt kaksi eriävää mielipidettä. Jo Sailaksen raportissa esitettyyn uuteen yliopistoon TOKYO suhtautui kriittisesti. Säädökirjan luonnoksen kritiikki koskee säätiömallia. Sen katsotaan olevan riski akateemiselle itsehallinnolle.

Kaivattu autonomisempi asema suhteessa valtionhallintoon on saavutettavissa jo julkisoikeudellisen oikeushenkilömuodon kautta yliopistolain uudistuessa. Jos säätiötä tarvitaan yliopiston omaisuuden hallintaan, on sen roolia täsmennettävä niin, että sen tehtäväksi määräytyy ennen kaikkea varainhankinta ja yliopiston perustehtävän tukeminen. (202tai, 3)

Toisessa eriävässä mielipiteessä ehdotetaan uuden yliopiston valmistelun lopettamista. Tässä perusteena on sivistyksellisten arvojen unohtaminen valmistelussa.

Tässä yhteydessä KY on tehnyt yhteistyötä lausuntojen antamisessa muiden ylioppilaskuntien kanssa. Kuitenkin heidän oma lausuntonsa on kadonnut eikä sitä voi analysoida tässä yhteydessä. Tätä hämmästelee myös KY:n koulutuspoliittinen sihteeri Anu Peltonen (henkilökohtainen tiedonanto 18.8.2009). Samoihin aikoihin 11.4.2008 myös SYL kommentoi säätiömuotoisen säätiömuotoista yliopistohallintoa. Heidän mukaansa se eriarvoistaa yliopistoja ja eri tieteenaloja.

Nimensä mukaisesti säädökirjan luonnos on avoin keskustelulle ja vaikuttamiselle. Ylioppilaskuntien kannalta kysymys on vaikuttamisen paikasta. Samanaikaisesti TKY pyrkii olemaan kriittinen uudistuksille, mutta samalla tukemaan sitä. TOKYO taas on kokonaisuuteen kriittinen ja pyrkii korostamaan omaa erityistä asemaansa.

4.2.2 DISPOSITIOT

Säädökirjan luonnosta koskeva lausuntopyyntö koostuu läheteestä, muistiosta sekä säädökirjan ja sääntöjen luonnostekstistä. Tällainen asiaa koskeva lähete ja muistio ovat on tyypillistä lausuntopyyntöä. Hanke on tässä vaiheessa saanut nimekseen *innovaatioyliopistohanke* (200luo, 1). Läheteessä kerrataan keskeiset käsitteet Sailaksen raportista. Samassa yhteydessä käydään läpi valmisteluorganisaatio ja sen edustuksellisuus. Tämä edustaa tyypillistä asiakirjan johdantoa. Muistion ensimmäinen osa taustoittaa valmistelua. Tässä keskeisinä käsitteinä on innovaatiojärjestelmän tukeminen, kilpailukyky ja tehokkuus. Julkilausuttua väitettä tässä osassa ei ole.

Perusteluna hankkeelle tuodaan vahvasti esille valtioneuvoston tahto hankkeen toteuttamiseksi. Tätä tavoitetta tuetaan yksityiskohtaisella selvityksellä valtion rahoitusjärjestelyistä uudelle yliopistolle. Samalla johtopäätöksenä kerrotaan valmistelun aikataulusta ja tavoitteista niin rahoituksen, ylioppilaskuntien kuin henkilöstön osalta. Niinpä lausuntopyyntöstä löytyy puhe-esityksen dispositio.

TOKYO tiedote on julkaistu ylioppilaskunnan wikisivuilla (TOKYOwiki). Se on alun perin tehty sähköiseen muotoon tiedotteeksi. Tiedote on tehty hallituksen jäsenten nimissä ja se sisältää kaksi erillistä eriävää mielipidettä. Tämän yhteenvedossa ensimmäisenä esitetään yliopiston itsehallinnon kaventumisesta. Tämän korjaamiseksi opiskelijaedustajat esittävät kantansa kuusikohtaisena listana. Yliopiston perustaminen katsotaan riskiksi. Toinen eriävä mielipide esittää valmistelun lopettamista (202tai, 4). Tässä perustelut esitetään uhkana taideopetukselle. Erillisenä kohtana vedotaan vielä yliopiston sivistykselliseen tehtävään. Erityisesti se koetaan uhkana korkeakoulun ydintoiminnan ulkopuolella oleville aloille.

TKK:n eriävä mielipide on muodoltaan normaali tiedote. Tässä ylioppilaskunta siis kommentoi yliopiston hallituksen lausuntoa säädökirjan luonnokseksi. Lausunto keskittyy yhteen kohtaan ja sen merkitykseen. Tässä kyse on ylioppilaskunnan aseman säilyttämisestä kuultavana osapuolena tiedeyhteisön sijaan.

4.2.3 RETORISET VAIKUTTAMISKEINOT

Lausuntopyyntöön saatteessa ja muistiossa vedotaan hankkeen asemaan hallitusohjelmasta asti. Tällä mandaatilla kehitettiin yliopistolainsäädäntöä, joka antaa yliopistoille laajemman autonomian. Tässä hallituksen valtuutuksen tulkitsen ethosargumentiksi perustamisen puolesta. Samalla halutaan kehittää maailman parasta innovaatiojärjestelmää. Tämä periaate on kirjoitettu luonnoksessa seuraavasti:

Hallitus on linjannut yliopistojen oikeudellisen aseman uudistamista hallitusohjelman jälkeen iltakoulussaan 21.11.2007 ja talouspoliittisen ministerivaliokunnan kannanotossa 18.12.2007. Aiemmin päätetyt linjaukset yliopistojen oikeudellisen aseman uudistamisesta sekä innovaatioyliopistoa koskevat periaatteet toimivat jatkovalmistelun lähtökohtina. (200luo, 3)

Lähetteessä hankkeen ohjauksen ministeriössä katsotaan olevan laaja-alaista: osapuolina mainitaan myös kulttuuri- ja elinkeinoelämä.

--Työtä ohjaa opetusministeriössä laaja-alainen johtoryhmä, johon kuuluvat kolmen yliopiston, henkilöstöjärjestöjen, ylioppilaskuntien, kulttuuri- ja elinkeinoelämän sekä muiden keskeisten ministeriöiden edustus. – (200luo, 1)

Tukena on myös käsitteletty talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa, hallituksen iltakoulussa ja päätöksessä valtiotalouden kehyksestä vuosille 2009–2012.

Perustana uuden yliopiston perustamiselle katsotaan olevan maamme korkeakoulurakenteen jälkeenyhäneisyys kilpailijoihin verrattuna. Tässä logosargumentissa vedotaan tietoon, jota on kerätty Sailaksen raporttiin.

Suomen kannalta keskeisissä tiedejärjestelmältään edistyneissä maissa yliopistoja ei enää kehitetä osana valtionhallintoa, vaan yliopistojen opetuksen, tutkimuksen ja innovaatiotoiminnan edistämisen näkökulmasta. (200luo, 3)

Sekä TKY että TOKYO ovat tässä keskustelun vaiheessa kriittisiä esitykselle. TKK:n hallitus pyrkii lausunnossaan hallituksen muodostamisesta saamaan osapuoleksi yliopistoyhteisön ylioppilaskunnan sijaan. TKY vastustaa tätä ja vetoaa yleiseen etuun. Tällä pyritään luomaan me-henkeä, joten kyseessä on ethosargumentti.

Mielestämme ylioppilaskunnan kuulemisoikeuden korvaaminen ”koko yliopistoyhteisön” kuulemisella ei ole uuden yliopiston etujen mukaista. (201tky, 1)

Tämän lisäksi TKY pitää koko yliopistoyhteisön (siis myös entisten opiskelijoiden) kuulemista hankala. Siihen ei ole menettelyä, mitä ylioppilaskunnalla on jo lakisääteisenä yhteisönä. Nämä ovat TKY:n esittämät logosargumentit kantansa tueksi.

TKY korostaa ethosargumenttina asemaansa jäsenistönsä edustajana. Tässä ylioppilaskunta haluaa olla koko jäsenistönsä etujen ajaja, jolla on hyvät suhteet myös entisiin opiskelijoihin. Kuuleminen heidän kauttaan edustaa myös koko yliopistoyhteisöä.

--Ylioppilaskunta ei myöskään edusta vain yhtä tiede- tai taidealaa, toisin kuin eri aloilla toimivat ammattijärjestöt. Tämän lisäksi ylioppilaskunta on julkisoikeudellinen yhteisö, jonka olemassaolo on säädetty lailla. (201tky, 1)

Kannan ilmoittaminen eriävänä mielipiteenä on tilanteen mukaista vaikuttamista. Se on opiskelijajäsenten tapa käyttää valtaa ja saada mielipiteensä julki TKK:n hallituksessa. Kokonaisuutena julkistettu eriävä mielipide on tunteikas osoitus opiskelijoiden edustamisesta.

Samalla tavoin TOKYO:n edustajien pathosargumentti korostuu kannanoton muodossa: opiskelijajäsenet ovat jättäneet kaksi eriävää mielipidettä säädekirjaluonnoksesta. Valmistelun lopettamista vaativassa eriävässä mielipiteessä korostuu varsinkin suljetun hallintomallin olevan ristiriidassa opiskelijoiden arvojen kanssa. Säätiöpohjainen uusi yliopisto ei palvele taideopetuksen etuja. Säätiöllä ei ole vastuuta päätöksistään sitä ympäröivälle yhteisölle. Sivistykselliset arvot ovat ristiriidassa suunniteltujen tuloksellisuuskriteereiden kanssa. (202tai, 4.) Nämä sivistykselliset arvot edustavat sekä ethos- että pathosargumentteja tiedostteessa.

Toisaalta tiedotteessa esitetään monia logosargumentteja hallintorakenteen ja aseman kehittämiseksi. Taloudellisen aseman kehittyminen ei valtiovarainministeriönkään mukaan ole Sailaksen raportissa ehdotetulla tasolla. Myöskään oikeushenkilömuodon edut eivät ole kiistattomat taidealoilla. Myöskin nimityskäytäntöihin esitetään itsenäisyyttä lisääviä elementtejä. (202tai, 3.)

4.2.4 ARGUMENTTIANALYYSI

Säädökirjan luonnoksen perusteluissa pääväitteenä on innovaatioyliopiston perustamisen tarpeellisuus. Tätä tuetaan osittain samoilla perusteilla kuin edellisessä työryhmän raportissa. Tässä korostuvat myös innovaatiojärjestelmä ja hallituksen tuki perustamiselle.

P₁: YLIOPISTOT TARVITSEVAT LISÄÄ AUTONOMIAA

P₂: SÄÄTIÖMALLI PARANTAA TEHOKKUUTTA

P₃: YLIOPISTO ON OSA INNOVAATIOJÄRJESTELMÄÄ

P₄: UUDISTUS PARANTAA TOIMINTAEDELLYTYKSIÄ KANSAINVÄLISESSÄ KILPAILUSSA

P₅: HALLITUS TUKEE PERUSTAMISTA

T: YLIOPISTOT OVAT TÄRKEITÄ TALOUDELLE JA HYVINVOINNILLE

V: INNOVAATIOYLIOPISTO TULEE PERUSTAA

TKY pyrkii omassa eriävässä mielipiteessään vaikuttamaan luonnokseen opiskelijaedustuksen osalta. TKK:n hallituksessa on ollut tarkoitus laajentaa kuulemista myös korkeakoulun alumneihin esittämällä kuulemisen laajentamista koko yliopistoyhteisöön. Keskeinen argumentti on siis oman aseman perusteleminen osapuolena kuulemisissa.

P₁: ALUMNIKUNNALLA EI OLE EDUSTAJAA

P₂: YO-KUNTA TUNTEE ALUMNIT

P₃: YO-KUNTA MONIALAINEN

P₄: YO-KUNTA ANTAA ÄÄNEN NUORILLE YLIOPISTOYHTEISÖSSÄ

P₅: YO-KUNTA ON LAKISÄÄTEINEN JA SILLÄ ON PARLAMENTAARINEN ELIN

T: YLIOPISTON ETU ON KESKEISTÄ

V: YLIOPPILASKUNNAN KUULEMINEN NIMITYSKYSYMYKSISSÄ ON TÄRKEÄÄ

TOKYO:n eriävissä mielipiteissä keskeistä on itsenäisen yliopiston puolustaminen. Sen argumenttia perustellaan rahoituksen, hallinnon ja nimityskäytänteiden epävarmuudella itsenäiselle yliopistolle.

P₁: RAHOITUS EI OLE KASVAMASSA LUVATULLA TAVALLA

P₂: SÄÄTIÖMUOTO ON HALLINNOLTAAN SULJETTU

P₃: ESITYKSEN NIMITYSKÄYTÄNTEITÄ TULEE MUUTTAA

T: YLIOPISTON ITSENÄISYYS ON ITSEISARVO

V: PERUSTAMINEN ON TIETOINEN RISKI

4.3 KESKUSTELU SÄÄDEKIRJASTA

4.3.1 KONTEKSTI

Lopullinen säädekirja allekirjoitettiin kahden kuukauden kuluttua luonnoksen julkaisemisesta. Itse tekstiin oli tullut tarkennuksia ja uutena hallintoelimenä sääntöihin kirjattiin akateemisten asioiden komitea. Yliopiston rahoitusperusta oli täsmennyt ja valtion asema rahoituksessa oli selkiytynyt. Samalla säädekirjassa ilmaistaan yleisölle Aalto-yliopiston toiminnan tarkoitus.

--- edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. (300sää, 1)

Säädekirja on muodoltaan kuvausta toivotusta säätiön toiminnasta. Sen tyyli on genus deliberativum. Siinä kuvataan perustettavan organisaation tavoitteet ja yhteinen päätös perustaa säätiö. Säätiön säännöt taas ovat puhtaasti säädöskieltä täsmällisin pykälämuotoilun ja ilmaisutapansa perusteella. Toisaalta säädekirjassa ilmaistaan varauma julkisoikeudellisesta tehtävästä. Säätiö perustetaan, mikäli sille yliopistolaissa määritellään julkisia tehtäviä. Tällä tarkoitetaan tutkimus- ja koulutusvastuita Aalto-yliopiston muodostavien yliopistojen aloilla. Tämä ilmaisee myös perustamisen riippuvuutta koko yliopistolainsäädännön uudistamisesta.

Säätiö perustetaan sen edellytyksen varaan, että lainsäädännössä säätiölle annetaan hoidettavaksi ja säätiöllä on hoidettavanaan yliopistolle säädetyjä julkisia tehtäviä. (300sää, 1)

Lahjoittajat ovat toimijoita, jotka ilmaisevat yleisölle tarkoituksenaan olevan Aalto-yliopiston perustamisen ja antaneet varallisuutta tähän tarkoitukseen. Niinpä säätiön alkupääoman rahoitus on tarkentunut ja suunnitelmat valtion rahoitusosuudesta. Itse säädekirja sisältää perustelut perustamiselle.

Tärkein muutos säädekirjassa on akateemisten asioiden komitean muodostamista osaksi yliopiston hallintoa. Tämä komitea tukee hallituksen työskentelyä. Komitea kostuu korkeakoulujen (siis varsinaisten toimintayksiköiden) johdon sekä professorikunnan, muun henkilöstön ja opiskelijoiden edustajista. Tämän komitean nimeämisestä ja koosta säädetään tarkemmin johtosäännössä.

Säädekirjan tekstissä pelkät maininnat säädekirjan tiedeyhteisöstä on korvattu maininnalla tiede- ja taideyhteisöstä. Myös säätiön erityistehtävää kuvaavassa kohdassa kulttuuri on korvattu taiteella ja taideteollisuudella. Julkisessa hallinnossa noudatettava hyvä hallintotapa on otettu mukaan säätiön toimintaperiaatteisiin.

Puheet ovat ylioppilaskuntien kannanottoja perustamiseen, mutta suuntautuvat samalla tulevaisuuteen yliopistoyhteisössä. Ne ovat tyypillisiä juhlapuheita eli niiden tyyli on *genus deliberativum*. Toisaalta puheiden tarkoituksena on perustella yhdistymistä omalle jäsenkunnalle. TKY:n puheessa kuvastuvat suuret. Toisaalta TOKYOn kannanotossa esitetään monia toiveita ja vedotaan taiteen asemaan Aalto-yliopistossa.

Aalto-yliopiston säädekirjan allekirjoituksen ja lukuvuoden avajaisten välissä käydään uutta keskustelua niin sanotusta pääkonttorikysymyksestä, eli missä yliopiston kampus tulee sijaitsemaan. Tämä kuvaa varsinaisen toteutumisvaiheen alkamista. Erityisesti TKY:n hallituksen puheenjohtaja Christian Peltonen käsittelee puheessaan pääkonttorikysymystä. Pääkonttorikysymys nähdään olennaisena osana uutta Aalto-yliopistoja ja keskeisenä ongelmakohtana.

Peltosen puhe sisältää sekä suomen että ruotsinkielisiä osia. Sen ydinosat, johdanto ja ehdotus toimenpiteiksi on kirjoitettu ruotsiksi. Peltonen tarjoaa ratkaisuksi Keilaniemen ja Tapiolan aluetta ilman keskitettyä kampusta. Kuitenkin opiskelijoiden asuminen ja oma toiminta olisi tärkeää keskittää Otaniemeen.

Byggandet av nya studentbostäder och klubbtrymmen i centrum av handelsserna skulle naturligt skapa en naturlig plats för sammankomster och fritidsaktiviteter. Den uppstående samvaron skulle naturligt skapa ny kultur och egen identitet åt Aalto-universitetet. (303tky, 2)

TOKYO:n hallituksen puheenjohtaja Noora Jaakkolan puhe korostaa toiveita taiteen paremmasta asemasta uudessa yliopistossa. Ensisijaisina yhteistyötahoina puheessa nähdään muut taideyliopistot.

Taideteolliselle korkeakoululle keskeisiä yhteistyötahoja ovat erityisesti Helsingin muut taideyliopistot. Yli yliopistorajojen tapahtuvaa poikkitaiteellisuutta ja -tieteisyyttä tulee arvostaa ja resursoida merkittävästi. (301tai, 2)

Avajaistilaisuuden puhujana on myös valtiosihteeri Heljä Misukka. Hänen puheensa korostaa yliopistouudistuksen tarvetta ja korostaa Taideteollisen korkeakoulun mahdollisuuksia yhteistyössä Aalto-yliopistossa.

Aalto-yliopiston tulevaisuuden menestys syntyy TKK:n, TAIKin ja kauppakorkeakoulun muodostaman tiede- ja taideyhteisön tutkimuksen, taiteellisen työn ja opetuksen laadun vahvistamisen kautta. (304mis, 2)

KY:n pääsihteeri Katariina Kycklingin avajaispuheessa korostuu tulevan Aalto-yliopiston tavoitteet ja niiden saavuttaminen. Kuitenkin siinä kuvastuu huoli kauppateiden asemasta tekniikan rinnalla.

Koko prosessin ajan näiden kolmen alan on suunniteltu muodostavan uuden yliopiston ytimen, mutta silti puheet massiivisen teknillisen yliopiston luomisesta eivät ole laantuneet. (302ky, 1)

Sama huoli tulee myös esille korostettaessa rehtorin riippumattomuutta. Kauppateiteilijöille olennainen kysymys on oman koulutusalan tukeminen koulutusjärjestön kautta. Tässä tavoitteena on sekä perustettavan ylioppilaskunnan että oman alan opiskelijoiden toiminnan tukeminen.

--On erittäin tärkeää, että esimerkiksi kauppatieteen opiskelijoilla on myös oma vakavarainen yhteisönsä, joka toimii opiskelijoiden välisenä yhdyssiteenä ja palvelutarjoajana.-- (302ky, 4)

Retorinen ongelma niin ylioppilaskunnilla kuin opetusministeriön edustajalla on kakkien osapuolten toiminta Aalto-yliopiston tavoitteiden mukaisesti. Kaikilla kolmella ylioppilaskunnalla on omat painotuksensa yhteistyössä, mutta samalla yhteisenä etuna pidetään uuden yliopiston perustamista ja sen tukemista. Tätä kuvaa Peltosen vetoamus rohkeudesta muutokseen.

--Att ha mod betyder att man vågar utsätta sig för narr och ont prat. Det betyder att man är beredd att riskera rykte och prestige för att uppnå något. Det innebär att övervinna sin rädsla och sätta sig själv på spel. Tekniska högskolan har överunnit sin rädsla satt sig på spel och tar nu tappra steg mot Aalto-universitet. (303tky, 1)

4.3.2 DISPOSITIOT

Tässä työssä analysoitu säädekirja koostuu itse allekirjoitetusta säädekirjasta ja sääntöjen säännöistä. Säädekirjassa ilmaistaan allekirjoittajien yleinen tavoite ja keinot

tavoitteiden saavuttamiseksi. Itse teksti etenee periaatteista ja varaumasta lainsäädännön antamasta tehtävästä rahoituksen järjestämiseen. Rahoituksen osalta tärkeitä ovat määrittelyt vastuista. Säännöt taas kertovat konkreettisemmin säätiön tehtävän. Tämän jälkeen pykäliin jäsennettynä esitellään säätiön hallintorakenne, rehtorin asema sekä toiminnan tarkastuksen periaatteet.

Säädökirjan ollessa tekninen ja täsmällinen esitys säätiöstä, perustamista kokevat puheet ovat tyypillisiä juhlapuheita. TOKYO:n hallituksen puheenjohtajan Noora Jaakkolan puhe alkaa retorisella kysymyksellä.

-- Saako taiteen opetus ja tutkimus lisää resursseja vai muuttuuko taide kaupallis-teknillisten alojen uniikiksi kuorrutukseksi? (301tai, 1)

Muiden muassa tämä kysymys johdattaa kuulijaa pohtimaan yhdistymisen riskejä. Esitettyjen ongelmien jälkeen ratkaisuna esitetään TaiK:n omien arvojen vahvista taidekorkeakouluna. Puheen perusrakenteesta on löydettävissä klassiseen puheen ainekset.

Rakenteellisesti Peltosen puhe tyypillinen juhlapuhe. Siinä käytetään sekä suomen että ruotsin kieltä. Kuitenkin merkittävimmät periaatteelliset osat ovat ruotsiksi. Puheen johdannossa kuvataan perustamisprosessia ja siinä tarvittavaa rohkeutta. Tämä kuvaa onnistumista tehtävässä, vaikka työ ei ole ollut ongelmaton. Keskeisenä teemana on pääkonttorikysymys, joka on puheen teema. Selkeänä väitteenä puheessa esitetään kampuksen rakentamista lähelle Otaniemen nykyistä kampusta. Toisaalta sijoitukselle annetaan vaihtoehtoja. Lopulta perusteluna ratkaisulle on opiskelijoiden mahdollisuudet uudenlaiseen yhteistyöhön. Toisaalta puheen rakenne hajoaa kaksikielisyyden takia. Puheen kantavat teemat sisältyvät johdantoon ja yhteen käsittelykappaleeseen.

Kauppakorkeakoulun ylioppilaskunnan kannanotto avajaisissa on harkittu kokonaisuus, joka nivoutuu tilaisuuden muihin puheisiin. Nähtävästi muiden puheiden sisältö on ollut tiedossa ennen tilaisuutta tai puhe on julkaistu avajaisissa pidetyssä muodossa. Puheen johdannossa käsitellään uuden yliopiston tavoitteita ja mahdollisuuksia toteuttaa ne. Tämän jälkeen käsitellään opiskelijoiden asemaa ja kokemusta uudessa yliopistossa. Merkittävänä osana on seuraavana säätiön hallinto ja

erityisesti hallinnon asema. Samalla korostetaan erilaisuutta mahdollisuutena. Lopuksi pohditaan ylioppilaskunnan asemaa ja erityisesti koulutuslakohtaisen toiminnan mahdollistamista. Yhteenvedon perustamista pidetään mahdollisuutena. Sen eteen on kuitenkin tehtävä työtä.

4.3.3 RETORISET VAIKUTTAMISKEINOT

Säädekirja ja säännöt vahvistavat hallinnollisen valmistelun loppumisen ja siirtymisen perustamisen toteutusvaiheeseen. Näissä asiakirjoissa ei enää tule perusteita perustamiselle ja siksi keskityn tässä ylioppilaskuntien edustajien puheisiin. Itse perustamista koskeva keskustelu siirtyy korkeakoulujen lukuvuoden avajaisiin. Tämä tilaisuus on yliopistojen tärkeimpiä vuotuisjuhlia. Avajaispuheissa esitetään yliopistojen toimintaa koskevia linjauksia ja näitä linjauksia siteerataan myös tiedotusvälineissä. Niissä kunkin korkeakoulun ylioppilaskunta saa perinteisesti puheenvuoron ja voi kertoa omasta toiminnastaan ja tavoitteistaan.

TKY:n hallituksen puheenjohtaja Peltonen aloittaa puheensa kertomalla yhdistymiseen liittyvistä tunteista. Tässä hän kuvaa rohkeutta ja tahtotilaa muodostaa uusi Aalto-yliopisto. Tämä kuvataan pathosargumentilla.

Tekniska högskolan har övervunnit sin rädsla satt sig på spel och tar nu tappra steg mot Aalto-universitetet. Men en stark vilja är inte ensam tillräckligt för att uppnå målsättningar. Det krävs hårt arbete för att förverkliga visioner och vilja att ändra på sitt eget agerande. (303tky, 1)

Vaikka prosessissa on ollut vaikeuksia, ollaan nyt kulkemassa urheasti kohti Aalto-yliopistoa. Toisaalta Peltonen on rakentamassa mehenkeä puhumalla taideteollisen opiskelijoista ystävinä ja viittaamalla kauppakorkeakoulun opiskelijoihin rakaina kyltereinä. Tällä tavoin puhuessaan Peltonen käyttää ethosargumenttia. Puheen lopussa yhteishengestä kertoo viittaus Aalto-yliopistoon yhteisenä tavoitteena:

Me rakennamme yhdessä kauppis- ja taikkilaisten kanssa Aalto-yliopiston juuri sellaiseksi kuin yhdessä haluamme. Korkealle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitsemme luottamusta omiin kykyihimme ja rohkeutta toteuttaa unelmia. (303tky, 2)

Omista tunteistaan puhuessaan Peltonen kertoo peloista ja niiden ylittämisestä. Samalla hän valaa tulevaisuudenuskoa luottamusta Aalto-yliopistoon.

Meidän tulisi etisää ratkaisuja, mutta jotta niitä voidaan löytää, on meidän rohkeasti keskusteltava tulevaisuudesta. Ei ole mahdollista on väärä vastaus. Kysymys on vain siitä tyydymmekö "ihan ok" ratkaisuun, vai uskallammeko oikeasti katsoa eteenpäin ja muuttaa arkea. (303tky, 1)

Itse lupaamaansa asiakysymykseen Peltonen palaa puhuessaan pääkonttorikysymyksestä. Tätä hän pohtii useiden vaihtoehtojen pohjalta. Pelkän Otaniemeen muuton lisäksi ratkaisuja haetaan lähialueilta Tapiolasta ja Keilaniemestä. Kuitenkin Otaniemen asemaa opiskelijoille keskeisenä yhdistävänä tekijänä hän pitää tärkeänä. Tämä on käytännössä ainut hänen käyttämänsä logosargumentti puhuesaan yhdistymisen edistämisestä.

Samarbete mellan studeranden och möjligheten att röra sig smidigt inom campusområdet är ytterst viktigt. Att bygga en tunnel för Ringväg I vid Otnäs skulle göra det möjligt att bygga bostäder i centrum av campusområdet. Byggandet av nya studentbostäder och klubbtrymmen i centrum av händelserna skulle skapa en naturlig plats för sammankomster och fritidsaktiviteter. Den uppstående samvaron skulle naturligt skapa ny kultur och egen identitet åt Aalto-universitetet.

HSE:n lukuvuoden avajaisissa pitämässään puheessa Katariina Kyckling korostaa asemaansa KY:n jäsenten puolestapuhujana, mikä on ilmeinen pathosargumentti. Hän kertoo olevansa opiskelijoiden sanansaattaja. Kyckling myös suuntaa vahvasti tulevaisuuteen ja tasa-arvoisiin aloihin Aalto-yliopistossa.

Koko prosessin ajan näiden kolmen alan on suunniteltu muodostavan uuden yliopiston ytimen, mutta silti puheet massiivisen teknisen yliopiston luomisesta eivät ole laantuneet. Haluan muistuttaa, että Aalto-yliopiston luomisessa on kyse kolmen nykyisen yliopiston yhdistämisestä, ei kahden pienemmän laittamisesta suuren kylkeen. (302ky, 1)

Samalla Kyckling korostaa Aalto-yliopiston mahdollisuuksia opiskelijoille. Tämä hyöty tulee opiskelijoille laadukkaan tutkinnon kautta. Toisaalta tähän liittyy myös yliopiston brändin hyödyntäminen. Tämä on tietoista logosargumentin käyttöä.

Me opiskelijat hyödyimme Aalto-yliopistosta monin tavoin. Opetuksen laatutason parantaminen on meille ensiarvoisen tärkeää. (302ky, 2)

Lisäksi uskon, että me tämän päivän opiskelijat hyödyimme vielä vuonna 2020 siitä, että olemme valmistuneet nimenomaan Aalto-yliopistosta. (302ky, 2)

Aalto-yliopiston hallituksen asemaa Kyckling on valmis laajentamaan yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Tässä huoli kohdistuu erityisesti säätiöyliopiston legitimitettiin.

Opetusministeriön yliopistolakiluonnoksessa säätiöyliopisto on tulkittu perustuslainmukaiseksi, mutta on erittäin tärkeää, että tämän tulkinnan pysyvyys varmistetaan myös perustuslakivaliokunnassa ja lopulta eduskunnassa. (302ky, 2)

Tähän sisältyy huoli mahdollisuudesta toimia säätiöyliopistona.

Puheessa otetaan kantaa myös opiskeluilmapiiriin ja sen kilpailuhenkisyyteen. Tämä näkyy opiskelijoiden hyvinvoinnissa. Tähän asiaan tulisi puuttua Aalto-yliopistossa.

Yliopistoyhteisömme ilmapiirin on muututtava paitsi opetuksen arvostuksen myös opiskelijoiden välisen ilmapiirin osalta. Opiskelijat voivat tänä päivänä erittäin huonosti, ja nähdäkseni kauppatieteen opiskelijoiden osalta merkittävä tekijä on opiskelun ympärille syntynyt kilpailukulttuuri. (302ky, 2)

Edellisessä lainauksessa mainittu opetuksen arvostus koskee opetuksen kehittämistä. Se on opiskelijoille näkyvin osa yliopistoa.

Yliopistoyhteisössä opetusta on arvostettava yhtä paljon kuin tutkimustakin. Nykyisen tutkimuspainotteisen kulttuurin muuttamiseksi on luotava riittävästi kannustimia opetuksen kehittämiseen. (302ky, 2)

Aalto-yliopiston tavoitteena tulee olla maailman huipulla vuonna 2020. Tämä vaatii työtä, mutta mahdollisuuksia saavuttamiseen luovat eri aineiden yhtymäkohdat. Tässä kyse on pathosargumentista. Ainutlaatuisuuden luomisessa opiskelijat ovat mukana omalla panoksellaan.

Ymmärtääkseni Aaltokorkeakoulusäätiön hallitus haluaa luoda jotain ainutlaatuista maailmanlaajuisesti. Tästä syystä sen tulee ehdottomasti panostaa yliopiston kaikkien kolmen alan määrätietoiseen kehittämiseen. Uniikki kokonaisuus syntyy näistä aloista ja niiden välisistä rajapinnoista. Yliopistolta kaivataankin erityisesti poikkitieteellisyyden tuomia uusia avauksia. (302ky, 1)

Puheenjohtaja Matti Alahuhdan mukaan aktiivisen opiskelijakulttuurin kehittäminen on keskeinen tekijä Aalto-yliopiston nostamisessa maailman huipulle vuoteen 2020 mennessä. Tämä on aivan totta, sillä opiskelijat ovat olennainen osa tulevaa yliopistoa. (302ky, 1)

Kyckling pitää rehtorin valintaa hallituksen tärkeimpänä tehtävänä. Tälle merkitys on tasapuolisuus, mitä puhuja kuvaa seuraavasti.

Mielestäni säätiön hallituksen tärkein päätös on rehtorin valinta. Kriteerejä rehtorille voi varmasti asettaa lukemattomia, mutta mainitsen tässä vain tärkeimmän. Se on luottamus. Uusi yliopisto tarvitsee muutosjohtajan, joka saa koko yhteisön sitoutumaan hankkeeseen. Tähän johtajaan meidän kaikkien tulee voida luottaa hänen taustastaan riippumatta. (302ky, 3)

Noora Jaakkolan puheessa avajaisissa korostuu toiveet ja epävarmuus asemasta. Teemoja nostetaan keskusteluun retorisilla kysymyksillä. Niihin vastataan pathosargumenteilla seuraavasti:

Toivoisin kuulevani vastauksia, joiden mukaan taide vahvistuu ja voi hyvin. Yliopistofuusion myötä taide tarjoaa uutta ymmärrystä sen piiriin tuleville aloille. Yliopisto puolestaan tarjoaa entistä paremmat ja runsaammat edellytykset taiteen opetukseen ja tutkimukseen. Taide saa jatkossa kehittyä rauhassa ja juuri niillä alueilla, joita taiteen tekijät ja tutkijat itse kokevat tärkeiksi. (301tai, 1)

Jaakkola jatkaa tunteikkaasti puhuessaan TaiK:n tulevaisuudesta.

Fuusiossa kohtaavat erilaiset alat, ja juuri se erilaisuus tulee nähdä rikkautena. Alojen kohtaamisesta - poikkitaiteisuudesta ja -tieteisyydestä - syntyvän uuden ymmärryksen edellytys on, että korkeakoulujen omaleimaisuus säilyy. (301tai, 1)

Puhuessaan tulevaisuudesta Jaakkola viittaa omaan opiskelijakuntaansa ethosargumentilla.

Korkeakoulujen historiaa tulee kunnioittaa. Nykyiset korkeakoulujen nimet tulee säilyttää ja niiden mainetta tulee vaalia. Toivon todella, että meidän opiskelijasukupolvemme jälkeen tulee vielä monta Taideteellisessä korkeakoulussa opiskelevaa ja sieltä valmistuvaa sukupolvea. (301tai, 1)

4.3.4 ARGUMENTTIANALYYSI

Säädökirjan ja sääntöjen hyväksyminen on osoittaa sekä työryhmäraportin että säädökirjan argumentaation riittäväksi. Niiden mukainen Aalto-yliopisto on perustettu. Niinpä käsittelen tässä vain ylioppilaskuntien argumentteja perustettavasta yliopistosta.

TOKYO:n pääsihteeri Jaakkola väite omassa puheessaan kuvastaa

P₁: KORKEAKOULUN ITSENÄISYYS ON UHATTU

P₂: YHTEISTYÖ MUIDEN TAIDEYLIOPISTOJEN KANSSA ON UHATTU

P₃: HALLINTOKULTTUURI MUUTTUU SULJETUMMAKSI

P₄: AVOIN KESKUSTELU MUUTOKSISTA PUUTTUU

T: OMA KOULUTUSALA POIKKEAA MUISTA KOULUTUSALOISTA

V: TAIK:N TULEVAISUUS ON EPÄVARMA

Vastaavasti KY:n pääsihteerin puheesta ilmeni kaksi argumenttia. Ne koskivat Aalto-yliopiston menestystä ja opiskelua yliopistossa.

- P₁: YLIOPISTO ON MONIALAINEN**
- P₂: RAJAPINNOISSA SYNTYY UUSIA INNOVAATIOITA**
- P₃: TUTKIMUS JA OPETUS OVAT HUIPPULUOKKAA**
- P₄: AALTO-YLIOPISTO ON YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAJA**
- P₅: YLIOPISTOYHTEISÖ ON SITOUTUNUT TAVOITTEESEEN**
- V: AALTO-YLIOPISTO TULEE MENESTYMÄÄN**

Toisaalta puheessa on myös vahvaa opiskelijan asemaa korostava argumentti.

- P₁: OPETUSTA ARVOSTETAAN JA SE ON LAADUKASTA**
- P₂: OPISKELUILMAPIIRI ON KANNUSTAVA**
- P₃: PÄÄTOIMINEN OPISKELU ON MAHDOLLISTA**
- P₄: OPISKELUYHTEISÖ ON VOIMAVARA OPISKELIJOILLE**
- T: KOULUN MAINE AUTTAA URALLA**
- V: OPISKELU AALTO-KORKEAKOULUSSA KANNATTAA**

TKY:n puheenvuorossa lukuvuoden avajaisissa väite oli odottamaton puheen rakenteen takia. Se ilmeni kuitenkin puheen alussa ja lopussa.

- P₁: ONGELMAT OVAT RATKAISTAVISSA**
- P₂: KAMPUKSELLE ON MONIA VAIHTOEHTOJA**
- P₃: YHTEISTYÖ POISTAA PELKOJA**
- T: MUUTOS LUO UUTTA**
- V: TOTEUTA ROHKEASTI UNELMIA**

5 PÄÄTÄNTÖ

5.1 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksessani asetin kaksi tutkimuskysymystä. Ensimmäisessä tutkimuskysymyksessä tutkimuksen kohteena on uuden yliopiston perustelut. Virkamiestyön ja laajan lausuntoprosessin myötä suunnitteluryhmän ehdotti uuden yliopiston perustamista. Tämän perusteena oli kansallista etua ajava hanke ja oman jälkeenjäneisyyden korjaaminen verrattuna kilpailijamaihin. Yliopistojen kilpailukykyä on parannettava ja niiden hallinnosta tulee tehdä joustavampi. Hallintomalliksi ehdotetaan säätiömallia, jonka rahoituksessa elinkeinoelämä on mukana. Samalla voidaan kehittää maamme innovaatiojärjestelmää. Näihin perusteluihin yhtyvät myös

TKY ja KY. Lisäksi maailmanluokan yliopisto katsotaan myös valmistuneiden työllistymistä. Heidän perusteluissaan näkyy myös mahdollisuus opiskelijoiden aseman parantamiseen laajempien sivuainemahdollisuuksien kautta.

TOKYO on kuitenkin esittänyt keskustelussa perusteluja Aalto-yliopiston perustamista vastaan. Vielä säädekirjan kirjoituksen jälkeen heidän suhtautumisensa perustamiseen on varautunutta. Nähtävästi tämän takia viimeisessä lukukauden avajaisjuhlassa Opetusministeriön kansliapäällikkö on tuomassa perusteita esille TaiK:n korkeakouluyhteisölle.

Toisena tutkimuskysymyksenä minulla oli ylioppilaskuntien suhtautuminen Aalto-yliopistoon. TKY ja KY ovat olleet alusta alkaen pääsääntöisesti myönteisiä ja innostuneita. Monet käsitteistä, kuten kansallinen hanke, on lainattu Sailaksen raportista. Kommenteissa lopullisesta säädekirjasta kuvastuu TKY:n saama asema integraattorina ylioppilaskuntien yhdistymisessä. Tämä kuvastuu rohkeutena tehdä uudistuksia. Samalla TKY:n asema integraattorina näkyy pyrkimyksenä ratkaista pääkonttorikysymys eli uuden kampuksen sijoittumiskysymys. Argumenttitasolla KY korostaa tulevaa tavoitetta ja menestystä. TKY:n suhtautuminen on ongelmien ratkaisua ja unelmien toteuttamista.

Kaikki ylioppilaskunnat nostavat opiskelijan aseman keskeiseksi yhdistymisessä. TOKYO:n kannoissa se näkyy taidealan merkityksen korostamisena. Suurten puristuksessa sen alojen opiskelu voi joutua marginaaliin. TKY:lle merkityksellistä on opiskelijoiden äänen tuominen hallintoon. Tässä merkityksellistä on ylioppilaskunnan asema osapuolena. Kommentoidessaan säädekirjaa KY nostaa opiskelijan aseman keskeiseksi. Opetuksen laatu ja järjestelyt ovat keskeisiä. Sekä KY:n että TOKYO kokevat asemansa uhatuksi teknillisen yliopiston yhteydessä. Oman opiskelualansa tukemisessa KY pitää tärkeänä myös omaa vakavaraista yhteisöä.

Ylioppilaskuntien suhtautuminen säätiöhallintoon on ollut ristiriitaista. Säätiömallia pidetään tervetulleena KY:n ja TKY:n kannalta ja sen avulla toivotaan joustavuutta periteiseen tilivirastomalliin. Kuitenkin sen toteuttamisessa nähdään ongelmia. TKY:n kannalta opiskelijoiden edustaminen on keskeistä. Tasapaino eri alojen

välillä ja yhteistyökykyisen rehtorin valinta ovat keskeisiä kysymyksiä KY:n kannalta. Vielä säädekirjan allekirjoittamisenkin jälkeen nousee kysymys säätiömallin laillisuudesta. Näiden kysymysten lisäksi hallituksen ja akateemisten asioiden komitean toimintamahdollisuudet herättävät huolta. Kokonaisuutena TOKYO on uutta hallintomallia vastaan, koska se heidän mukaansa kaventaa yliopiston itenäisyyttä.

5.2 POHDINNAT

Tämän työn käsittelemällä yliopistouudistuksella on selkeät ideologiset yhteydet uusliberalistiseen ajatteluun. Näitä taustoja ei kuitenkaan käsitellä Aalto-yliopiston perustamisen yhteydessä. Mallina pidetään vain kilpailijamaiden kehitystä. Esimerkiksi Sailaksen raportissa lähtökohtana on kansallinen etu ja hallinnon keventäminen. Keventäminen on koskenut erityisesti henkilöstöä. Yliopistolain uudistuksen kautta yliopistojen henkilöstö ei ole enää virkasuhteista. Niinpä valtion työntekijöiden määrä on vähentynyt yli 25 000.

Kuten Sailaksen raportissa viitattiin esimerkkiin muille yliopistoille, tämä yhdistymisprosessi on ollut koko yliopistokentän uudistusten esikuva. Tämän varjoon ovat jääneet Turun kauppakorkeakoulun yhdistyminen Turun yliopistoon ja Itä-Suomen yliopiston perustaminen. Niitä koskevat suunnitteluryhmät perustettiin 2006 samanaikaisesti tämän kanssa. Alkuperäisessä muodossaan säätiöpohjaisuus olisi ollut mahdollinen vain Aalto-yliopistolle. Prosessin kuluessa se avattiin myös muille yliopistoille.

Uuden yliopiston syntyvaiheessa elinkeinoelämä oli merkittävässä asemassa tuke-
massa säätiömuotoisen yliopiston perustamista. Toimintamallia kuvattiin uuden-
laiseksi ja sen haluttiin antavan uusia vapauksia yliopistoille. Samalla kuitenkin unohdettiin muiden yliopistojen rahastot. Niitä on ollut esimerkiksi Helsingin ja Turun yliopistoilla, Åbo Akademiella ja Arcada -ammattikorkeakoululla. Nähtävästi tässä kuitenkin oli tavoitteena saada kaikki yliopistot samalle viivalle. Uudistuksen keihäänkärkenä oli tässä käsitelty Innovaatioyliopisto.

Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) on myös ollut voimakkaasti vaikuttamassa säädekirjan sisältöön. Pääjohtajatasen lausuntoja raportin pohjana on useita ja ne on

koottu omassa kuulemistilaisuudessa, jonka EK järjesti. Opiskelijoille eli ylioppilaskuntien edustajille on ollut oma kuulemistilaisuus. Kuitenkaan henkilöstä ei ole kuultu kiireeseen vedoten. Tämä antaa erikoisen kuvan valmistelun painotuksista. Aalto-yliopiston perustamisessa EK:lla oli merkittävä asema. Se oli myös merkittävä taho säätiön pääoman keräämisessä. Tämä asema on mielenkiintoinen, koska vastavia tavoitteita on esittänyt myös TEKES yliopistolain valmistelun yhteydessä (Vanttaja 2010, 177–178). Näissä dokumenteissa TEKES:ä ei mainita ollenkaan. Mahdollisesti uuden yliopiston rahoitus haluttiin suoraan valtiolta ja yksityisiltä lahjoittajilta.

Varsinkin säädekirjan luonnoksessa näkyy tarve sitoa innovaatiotoiminta yliopistojen yhteyteen. Tässä tavallaan saadaan kaksi kärpystä yhdellä iskulla. Tämä ei kuitenkaan ollut toimiva liitto. Vuoden 2017 OECD:n innovaatiopolitiikan arvioinnin mukaan (TEM 25/2017) maamme innovaatiopolitiikka on hajanaista. Eli vahvemman yliopistokytöksestä ei ollut apua kehittämisessä.

Mielenkiintoinen kysymys koko yhdistymisprosessissa on ollut Taideteollisen korkeakoulun asema. Se nousee esille erilaisissa arvoissa ja suhtautumisessa yhdistymiseen taideyliopistojen kentässä. Vielä säädekirjan allekirjoituksen jälkeenkin on aistittavissa epäilyjä Aalto-yliopiston hyödyistä taidealoille. Tämä näkyy esimerkiksi Jaakkolan avajaispuheessa. Siitä puuttuvat kokonaan logosargumentit ja kannanotot ovat tunteisiin vetoavia. Kysymyksessä on nähtävästi päästy sopuun.

Yllättävästi kahden suurimman ylioppilaskunnan (KY ja TKY) välillä ilmenivät suurimmat erimielisyydet yhdistymisen yhteydessä. Niissä kyse oli varallisuuden siirrosta uudelle yliopistolle. Enne yhdistymistä KY lahjoitti merkittävän osan omaisuudestaan alansa tukiyhdistykselle. Tämä tulee avajaispuheissa esille Kycklingin kommenttina vakavaraisesta taustayhteisön tarpeesta. Peltonen ei kuitenkaan kommentoinut asiaa kuin yleisellä kommentilla vaikeuksien voittamisesta. Asian ratkaisuun meni vuosia eri oikeusasteissa. Nähtävästi tämäkin tilanne on rauhoittunut.

5.3 TUTKIMUKSEN ARVIOINTI

Tutkimuksen arviointi on merkittävä osa tutkimusta. Niillä tavallaan peilataan mitä on oltu tekemässä ja miten siinä on onnistuttu. Erilaisia arvioinnin tapoja on useita. Tunnetuimpia laadullisen tutkimukseen arviointikriteeristöjä on Cuba ja Lincolnin malli. Heidän arviointikriteeristöstään on suomalaisessakin kirjallisuudessa useita versioita. Mielestäni selkeimmässä muodossa ne on esitetty Koskisen, Alasuutarin ja Peltosen (2005, 254–257) teoksessa. Siinä tarkasteltavat kriteerit ovat *luotettavuus*, *siirrettävyys*, *riippuvuus* ja *vahvistettavuus*. Tämän työn arvioinnissa käytän tätä kriteeristöä. Siis näiden käsitteiden rajoitukset.

Luotettavuus. Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa eri virhelähteiden vaikutukset. Tässä työssä erityisesti tutkittavan tilanteen konstruointi tuottaa erilaisia tulkintoja. Tässä siis tutkijan käsitys tilanteesta voi tuottaa erilaisia tulkintoja. Hallinnollisten raporttien lukutapa vaikuttaa niiden tulkintaan. Itse työn tekemiseen on kulunut pitkä aika, josta erityisesti analyysin yhtenäisyys voi kärsiä.

Itse analyysityökalu on luotu tätä tutkimusta varten. Sen periaatteet ovat hyvin tunnettuja, mutta sovellukset tämän tyyppisissä tutkimuksissa harvinaisia. Varsinkin sovellukset käyttötekstien tutkimukseen ovat harvinaisia. Kuitenkin retoriikan käyttö poliittisten tekstien tutkimisessa on yleistä.

Työn keskustelut on paikallistettu lehdistöseurannan avulla. Nämä ovat ainakin määrällisesti saaneet paljon julkisuutta. Toisaalta merkittäviä keskusteluja on voinut olla muillakin foorumeilla. Esimerkiksi tilanteisiin liittyvät muut lehdistötiedotteet on rajattu tutkimusaineiston ulkopuolelle.

Siirrettävyys. Itse perustamisprosessi on ollut ainutkertainen tapahtuma. Tapahtumat ja sitä kuvaavat keskustelut on työssä pyritty kuvaamaan kattavasti. Raporttien kirjoittajat ovat ymmärtäneet tekevänsä ainutkertaisia päätöksiä. Niinpä tilanteen yleistäminen sen harvinaisuuden ja ainutkertaisuuden takia on hankalaa. Samalla tavalla käytetyssä analyysimenetelmässä korostetaan sen sovittamista tutkittavaan ongelmaan.

Tutkimuksen suunnitteluvaiheessa paikallisten keskustelut lehdistöraporttien avulla. Tätä voidaan käyttää minkä tahansa keskusteluhuippujen etsimissä. Eri osapuolilla oli myös saatavana dokumentteja keskusteluista, joissa ilmaistaan oma kanta asiaan. Itse analyysimenetelmää on käytetty erityyppisten tekstien analysoinnissa puheista TV-keskustelujen analysointiin. Niinpä katoinkin sen soveltuvan tähän ja muihinkin julkisiin keskusteluihin.

Riippuvuus. Tämä työ kuvaa yhdistymisprosessia perustuen dokumentteihin. Niistä saatava kuva yhdistymisprosessista kytkeytyy tutkijan kykyyn kuvata ilmiötä. Tässä työssä käytetty analyysityökalu perustuu tunnettuun retorisen analyysin malliin. Tämän työkalun ensimmäinen osa (eli konteksti) ottaa huomioon tekstin tilannesidonnaisuuden. Disposition, retoristen keinojen ja argumenttien analyysit avaavat ilmiöön monta näkökulmaa. Näiden eri näkökulmien jäsentely auttaa myös tutkimuksen lukijaa sen arvioinnissa. Lopulta työn luotettavuus on analyysimallinkin mukaisesti kiinni raportin huolellisesta kirjoittamisesta. Tässä suhteessa tutkielman tekeminen on ollut haasteellista.

Vahvistettavuus. Tutkimaani aihepiiriä on tutkittu lähinnä korkeakoulupolitiikan näkökulmasta. Tässä Vanttaja (2010) on päätenyt samantyyppisiin tulkintoihin yliopistojen muutoksista 2000-luvun alussa. Tätä on pidetty eurooppalaisena retoriikkana yliopistojen kehittämisessä. Vanttajan tutkimuksessa toimijoilla on erilaisia painotuksia Aalto-yliopiston valmistelussa.

Itse tutkijana olen kuitenkin joutunut pohtimaan omaa asemaa työssä. Olen ollut TKY:n jäsen ennen yhdistymisprosessia. Niinpä monet esitetyt ajatusmallit ovat minulle tuttuja. Oma pyrkimykseni on ollut kertoa yhdistymisestä relevanteilla sitaateilla valitsemistani dokumenteista. Raportoinnissa olen noudattanut oman analyysityökaluni järjestystä ja valitsemiani painotuksia, jotka perustuvat Karlbergin ja Mralin (2003) esittämään analyysimalliin.

5.4 EHDOTUKSET JATKOTUTKIMUKSEKSI

Sailaksen työryhmän esittämä Aalto-yliopisto aloitti toimintansa vuonna 2010. Samalla tuli voimaan uusi yliopistolaki, jonka pohjalta aloitettiin yliopistojen aseman

uudistamisen Suomessa. Ilmeinen jatkotutkimuksen paikka olisi muutoksen tavoitteiden seuranta. Onko tavoitteet saavutettu vai ovatko uhkakuvat toteutuneet?

Hallinnollista valmistelutyötä tehdään usein työryhmissä. Tuloksena olevat raportit ovat rakenteellisesti hankalia luettavia. Niiden kieli ja rakenne poikkeavat niin tutkimusraporteista kuin klassisesta puhe-esityksestä. Mikä on näiden muotojen tarkoitus ja miten ne ovat kehittyneet?

Perustamisvaiheessa Aalto-yliopistolla oli suuri tarve vastata lahjoittajiensa tarpeisiin. Samalla New Public Management -ajattelun mukaisesti lisättiin yliopistojen joustavuutta. Näiden tavoitteiden saavuttaminen olisi mielenkiintoinen tutkimuskohde. Onko lahjoituksia tullut lisää ja mihin ne ovat kohdistuneet? Entä onko lahjoittajat päässeet tavoitteisiinsa?

Aalto-yliopiston perustaminen oli mukana olleille henkilöille ainutkertainen tapahtuma. Tästä on varmaankin jäänyt muistoja tai antipatioita siihen osallistuneille. Esimerkiksi tämän työryhmän työssä ylioppilaskuntien yhdistäminen katsottiin helpoksi sivujuonteeksi. Lopulta ylioppilaskuntien välille kuitenkin kehittyi pitkä oikeustaistelu. Niinpä henkilökohtaiset kokemuksia olisi myös mielenkiintoista tutkia lisää.

LÄHTEET

- Afzelius, A., Nordberg, R. & Renberg, Bo. 2002. Retorik. Stockholm: Natur & Kultur.
- Alasuutari, P. (2011). Laadullinen tutkimus 2.0 (4. uud. p.). Tampere: Vastapaino.
- Beebe, S. & Beebe S. (2007). Public speaking handbook. Boston: Pearson
- Borchers, T. (2006). Rhetorical theory: An Introduction. Belmont (CA): Thomson/Wadsworth
- Ejvegård, R. (2005). *Argumentationsanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Foss, S. K. (2004). *Rhetorical criticism: Exploration & practice* (3rd. ed.). Prospect Heights IL: Waveland Press.
- Haapanen, P. (1996). Roomalaisten korkein taito: Johdanto antiikin retoriikkaan. Teoksessa Palonen, K., & Summa, H. (toim.): Pelkkää retoriikkaa: tutkimuksen ja politiikan retoriikat, 23-50. Tampere: Vastapaino.
- Hakala, S. (2000). Julkisen organisaation olosuhteet. Tietoa, valtaa ja yhteisyyttä. 79–108. Teoksessa Aula, P. & Hakala, S. (toim.). Kolmet kasvot. Helsinki: Loki-kirjat.
- Heikkinen, V. (2002). Virkapukuinen kieli. Helsinki: SKS.
- Hellspång, L. (2001). *Metoder för brukstextanalys*. Lund: Studentlitteratur.
- Heywood, A. (2019). Politics. London: Red Globe Press.
- Hiidenmaa, P. (2000). Lingvistinen tekstintutkimus. Jyväskylän yliopisto.
- Jokinen, A. (1999). Diskurssianalyysin suhde sukulaistraditioihin. In A. Jokinen, K. Juhila & E. Suoninen (Eds.), *Diskurssianalyysi liikkeessä* (pp. 37-53). Tampere: Vastapaino.
- Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. (1993). Diskursiivinen maailma. Teoreettiset lähtökohdat ja käsitteet. Teoksessa Jokinen, A., Juhila, K. & Suoninen, E. (toim.) *Diskurssianalyysin aakkoset*. Tampere: Vastapaino, 17–47.
- Kajaste, J. (1996). Poliittisen ohjelman retoriikasta ja argumentaatiosta. *Teksti ja ideologia : Kieli ja valta julkisessa kielenkäytössä* (pp. 184-204)
- Kakkuri-Knuuttila, M-L. & Halonen, I. (1998). Argumentaatioanalyysi ja hyvän argumentin ehdot. 60–113. Teoksessa Kakkuri-Knuuttila, M-L. (toim.) *Argumentti ja kritiikki. Lukeamisen, keskustelun ja vakuuttamisen taidot*. Helsinki: Gaudeamus.
- Kankaanpää, J. (2013). Kohti yritysmaista hyöty-yliopistoa: Valtiovallan tahto Suomessa vuosina 1985-2006 ja kokemukset kolmessa yliopistossa. Turku: Turun yliopisto.
- Karlberg, M., & Mral, B. (2003). *Heder och påverkan: Att analysera modern retorik* (3rd ed.). Stockholm: Natur och kultur.
- Koistisen artikkeli: Kantola, A. M., Salovaara-Moring, I. I., & Väliverronen, E. T. (1998). Media-analyysi: Tekstistä tulkintaan. Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.

- Korpela, J. & Mäkitalo, R. (2008). *Julkishallinto murroksessa: rohkeutta ja vauhtia muutokseen*. Helsinki: Edita.
- Koskinen, I., Alasuutari, P. & Peltonen, T. (2005). *Laadulliset menetelmät kauppatieteissä*. Tampere: Vastapaino.
- Lehtinen, A., Salminen, A. & Huhtanen, K. (2004). *Tiedonhallinta suomalaisessa lainsäädäntöprosessissa*. Helsinki: eduskunnan kanslia.
- Lund, A. K. (2004). *Den forsømte kommunikation: Brevet i organisationskommunikationen*. København: Samfundslitteratur.
- McNair, B. (1995). *An introduction to political communication*. London: Routledge.
- Puro, J. (2006). *Retoriikan historia*. Helsinki: WSOY.
- Tala, J. (2005). *Lakien laadinta ja vaikutukset*. Helsinki: Edita.
- Teknillisen korkeakoulun, Helsingin kauppakorkeakoulun ja Taideteollisen korkeakoulun yhdistäminen uudeksi yliopistoksi* (2007). Helsinki: Opetusministeriö, koulutus- ja tiedepolitiikan osasto.
- Tiililä, U (2007). *Tekstit viraston työssä: tutkimus etuuspäätöksien kielestä ja konteksteista*. Helsinki: SKS
- Torkki, J. (2006). *Puhevalta: kuinka kuulijat vakuutetaan*. Helsinki: Otava
- Vanttaja, M. (2010). *Yliopiston villit vuodet. Suomen yliopistolaitoksen muutoksia ja uudistuksia 1990-luvulta 2000-luvun alkuun*. Turun yliopiston kasvatustieteen laitoksen julkaisuja A:210.
- Vatula, M. (2008). *Lausuntoargumentaatio tulliselvityksikoksen säädäsvalmistelussa*. (Pro gradu -työ, Turun yliopisto, valtio-oppi). , 78.
- Virkapukuinen kieli* (2002). In Heikkinen V. (Ed.), . *Suomalaisen Kirjallisuuden Seura*: Helsinki.

	hallitus-ohjelma	yleinen uudistuskeskus-telu	kritiikki	kritiikki Taik	tulevai-suuskuvat	sääde- kirjan allekirjoitus ja rahoitus	nimi-tykset, nimi- kysymys, jory	taide- yliopisto	pää-konttori- kysymys		
2007_5	1.	1	
2007_7	.	14.	.	.	1.	15	
2007_8	.	49	2.	1	51	Sailaksen raportti ja TKY-KY kannanotto
2007_9	.	3	9	7.	19	
2007_10	.	8	3	28.	39	TOKYO:n kannanotto
2007_11	3	2	4.	9	
2007_12	.	3.	.	6.	9	
2007_13	.	3	2	1.	6	
2007_14	1	0	
2007_15	4.	.	12	3.	.	1.	.	.	.	20	Aalto vastainen vetoamus TOKYO:lta
2007_16	6.	.	1	2.	9	Maininta hallitusohjelmassa
2007_17	.	3	3.	1	5	7	
2007_18	.	3	1.	4	
2007_19	.	1	2.	2	3	
2007_20	.	1	3.	.	1.	5	
2007_21	.	2	1.	.	.	1.	.	.	.	4	
2007_22	1	1.	.	.	.	1.	.	.	.	3	
2007_23	.	.	5	16.	1	21	
2007_24	1.	.	.	1.	2	
2007_25	.	1.	1	
2007_27	2.	.	2	
2007_28	1.	.	1	
2007_31	1.	.	.	.	1	
2007_32	1.	.	1	
2007_33	.	1.	1	
2007_34	.	1.	1	
2007_35	.	4	1.	2	5	
2007_36	.	1.	.	1.	.	2	1.	.	.	5	
2007_37	.	2.	2	
2007_38	.	1.	1	
2007_39	.	1.	.	.	1.	.	1.	.	.	3	
2007_40	.	3.	3	
2007_41	.	.	.	1.	1	1	
2007_42	1.	1	
2007_43	.	1.	1	
2007_47	2	1.	3	Hallituksen periaatepäätös
2007_48	.	1.	.	6.	7	
2007_49	.	.	.	2.	2	
2007_50	1	6.	.	7.	.	3.	.	.	.	17	
2007_51	2.	.	.	1	2	
2007_52	.	.	.	1.	1	
2008_1	1.	.	1	Taideyliopistoehdotus
2008_2	2.	.	2	
2008_3	1.	.	1	

Liite 1

2008_4	5.	5		
2008_5	.	4.	.	3.	.	.	.	1.	8		
2008_6	.	2.	1.	1.	4		
2008_7	.	4.	.	.	3.	.	.	.	7		
2008_8	.	.	1.	1.	2		
2008_9	.	1.	1		
2008_10	.	.	1.	1		
2008_11	.	.	1.	2	3.	.	.	.	6		
2008_14	.	1.	.	1.	2		
2008_15	.	3	1	2.	.	.	2.	.	8	Säädökirjan lausuntopyyntö	
2008_16	.	.	.	1.	1		
2008_17	.	.	.	1	1	1.	.	.	3		
2008_18	.	1	5	1.	.	.	2.	.	9		
2008_19	.	1.	.	1.	2		
2008_20	.	1.	1		
2008_21	1	2	4.	7		
2008_22	.	.	.	1.	.	.	1.	.	2		
2008_23	.	.	.	1.	1		
2008_24	.	2.	.	2.	4		
2008_25	.	1.	.	4.	.	.	3.	.	8		
2008_26	.	2	1.	2	37	1.	.	.	43	Säädökirjan allekirjoitus	
2008_27	.	3.	3		
2008_29	.	1.	.	.	1.	.	.	.	2		
2008_30	.	1.	.	1.	2		
2008_31	.	1.	.	.	1.	.	.	.	2		
2008_32	.	.	.	1.	1		
2008_33	.	.	1.	.	3	82.	.	.	86		
2008_34	.	1.	2.	.	3		
2008_35	1	2.	.	3	1	3.	10	10		Pääkonttorikysymys	
2008_36	.	2.	3.	22	5		
2008_37	.	1.	.	.	1	1.	12	3			
2008_38	.	.	1.	3.	.	2.	1	6			
2008_39	.	.	.	1	1	1.	.	3			
	21	154	64	90	29	63	110	13	59	603	